

แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2567-69

อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม

พฤศจิกายน 2566

วิจัยกรุงศรี

ผู้เขียน

ชัยวัช โชวเจริญสุข

นักวิเคราะห์อาวุโส

Chaiwat.sowcharoensuk@krungsri.com
+662 296 0000 Ex. 50880

krungsri Research

เครือ MUFG หนึ่งใน สถาบันการเงินที่ใหญ่ที่สุดของโลก

Subscribe Us

สมัครสมาชิกวิจัยกรุงศรี...

krungsri.research@krungsri.com

คำสงวนสิทธิ์

เนื้อหาและข้อมูลใดๆ ทั้งหมดที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ หากมิได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่น ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวิจัยกรุงศรี ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดๆ เกี่ยวข้องกับเนื้อหา สำเนา หรือดัดแปลงแก่บุคคลอื่นโดยมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากวิจัยกรุงศรี รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อหรือควรเชื่อว่ามีความน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม วิจัยกรุงศรีไม่อาจรับรองความครบถ้วนสมบูรณ์หรือความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าว อีกทั้งไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงหรือทางอ้อมจากการใช้รายงานฉบับนี้หรือเนื้อหาในรายงานฉบับนี้ ข้อมูล ความคิดเห็น และการประมาณการที่ปรากฏในรายงานนี้ถือเป็นความคิดเห็นของวิจัยกรุงศรี ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ ความคิดเห็นในรายงานฉบับนี้เป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน ณ วันที่มีการเผยแพร่รายงาน วิจัยกรุงศรีขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงโดยมิต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

EXECUTIVE SUMMARY

อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มโดยรวมปี 2566 มีทิศทางขยายตัว โดยอุปทานมีแรงหนุนจากผลผลิตต่อไร่ที่สูงจากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยโดยเฉพาะภาคใต้ ราคาผลปาล์มที่จูงใจเกษตรกรเก็บเกี่ยว และเปอร์เซ็นต์น้ำมันที่สูงขึ้นจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตในระยะที่เหมาะสมมากขึ้น ส่วนอุปสงค์เร่งตัวตามคำสั่งซื้อจากในประเทศเป็นหลักจากการเปิดประเทศ การกลับมาดำเนินธุรกิจปกติโดยเฉพาะร้านอาหาร การบริโภคที่กระเตื้องขึ้นตามจำนวนนักท่องเที่ยว มาตรการปรับสูตรน้ำมันไบโอดีเซลเพิ่มจาก B5 เป็น B7 อย่างไรก็ตาม การส่งออกหดตัวจากตลาดอินเดียและมาเลเซียผลจากราคาน้ำมันปาล์มดิบของไทยที่สูงกว่าราคาตลาดโลกและการหันไปใช้น้ำมันพืชชนิดอื่นที่มีราคาถูกกว่าน้ำมันปาล์ม สำหรับปี 2567-2569 อุปทานปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มโดยรวมมีทิศทางหดตัวจากผลกระทบจากปรากฏการณ์ El Niño ขณะที่ความต้องการในประเทศขยายตัวจากอุตสาหกรรมอาหารและโอเลโอเคมิคอลตามภาวะเศรษฐกิจที่ทยอยฟื้นตัวจากการเปิดประเทศเต็มที่มากขึ้นหลัง COVID-19 คลี่คลาย การเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวที่กระตุ้นธุรกิจร้านอาหาร และอุตสาหกรรมอาหาร ตลอดจนอุตสาหกรรมไบโอดีเซลที่ขยายตัวตามการฟื้นตัวของภาคขนส่ง อย่างไรก็ตาม การส่งออกมีทิศทางหดตัวจากผลผลิตภายในประเทศที่ลดลงทำให้สต๊อกส่วนเกินไม่สูงมากนัก ประกอบกับราคาส่งออกที่มีแนวโน้มสูงกว่าประเทศคู่แข่ง โดยราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มมีแนวโน้มปรับขึ้นเล็กน้อยตามผลผลิตที่ลดลงและความต้องการในประเทศที่สูงขึ้น

มุมมองวิจัยกรุงศรี

อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มโดยรวมปี 2567-2569 **มีทิศทางขยายตัว** โดยความต้องการได้แรงหนุนจากกำลังซื้อภายในประเทศทั้งอุตสาหกรรมอาหาร โอเลโอเคมิคอล อุตสาหกรรมไบโอดีเซล ส่งผลให้รายได้ผู้ประกอบการมีแนวโน้มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ธุรกิจยังมีความเสี่ยงจากอุปทานภายในประเทศที่มีแนวโน้มปรับลดลงตามอัตราผลผลิตต่อไร่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ทำให้ระดับราคาผลปาล์มสดมีแนวโน้มปรับสูงขึ้นและอาจส่งผลต่ออัตรากำไรของธุรกิจ

- เกษตรกรปาล์มน้ำมัน: **รายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น**ตามภาวะอุปสงค์ในประเทศที่ทยอยฟื้นตัวและมาตรการสนับสนุนของภาครัฐที่ยังคงช่วยให้ระดับราคาผลปาล์มสดสูงกว่าระดับต้นทุน อย่างไรก็ตาม ธุรกิจยังมีปัจจัยเสี่ยงจากภาวะภัยแล้งที่จะส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่ลดลง และต้นทุนราคาปุ๋ยที่ยังสูง

- **โรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบ: ปี 2567-2569 รายได้มาจากแรงหนุนของตลาดในประเทศเป็นหลัก** ตามการเปิดประเทศ การเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยว และการขยายตัวของภาคขนส่งเชิงพาณิชย์ ประกอบกับมาตรการสนับสนุนและยกระดับมาตรฐานพลังงานของภาครัฐที่ยังคงมีต่อเนื่อง อาทิ การนำน้ำมันปาล์มดิบไปผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น การนำไปผลิตไบโอดีเซล และการสนับสนุนการส่งออกน้ำมันปาล์ม อย่างไรก็ตาม กำลังการผลิตรวมของโรงสกัดที่สูงกว่าปริมาณผลปาล์มสดที่ออกสู่ตลาดส่งผลให้มีอัตรากำลังการผลิตส่วนเกินในธุรกิจ รวมถึงการแข่งขันแย่งชิงวัตถุดิบจะผลักดันให้ต้นทุนการผลิตของน้ำมันปาล์มดิบสูงขึ้น อาจกดดันผลกำไรของธุรกิจหรือมีผลให้โรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบเผชิญปัญหาขาดทุนจากสต๊อกในบางช่วงเวลา โดยเฉพาะโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบรายย่อยที่ไม่มีเครือข่ายโรงกลั่นน้ำมันหรืออุตสาหกรรมต่อเนื่อง อาทิ น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ น้ำมันไบโอดีเซล ผลิตภัณฑ์กลุ่มโอเลโอเคมิคอล (Oleochemicals)[1/] หรือผลิตภัณฑ์พลอยได้จากการผลิต อาทิ กลีเซอรีนบริสุทธิ์[2/] สารเปลี่ยนสถานะ (Phase Change Material : PCM)[3/] แฟตตี้แอลกอฮอล์ (Fatty Alcohols)[4/] ขณะที่ **รายได้จากการส่งออกมีแนวโน้มลดลง** ตามผลผลิตในประเทศตลอดจนการลดการพึ่งพาของประเทศคู่ค้า
- **โรงกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์: ผลประกอบการยังมีแนวโน้มเติบโตดี** จากความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อกลั่นเป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ที่มีแนวโน้มเติบโต 3.0%-4.0% จากแนวโน้มอุตสาหกรรมอาหารที่น่าจะกลับมาเติบโตตามทิศทางการฟื้นตัวของธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรม และร้านอาหาร ประกอบกับอุตสาหกรรมโอเลโอเคมิคอล ที่คาดว่าจะมีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบ/ไขมันปาล์ม (ได้จากกระบวนการสกัดบริสุทธิ์) เพิ่มขึ้นตามทิศทางการฟื้นตัวของการบริโภคสินค้าในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อาทิ ผงซักฟอก สบู่ ยา และเครื่องสำอาง
- **ผู้ค้าพืชน้ำมันที่ใช้ในการผลิตน้ำมันพืช (ลานเทปาล์มน้ำมัน): รายรับมีแนวโน้มชะลอลง**ตามปริมาณผลปาล์มสดที่มีทิศทางหดตัวจากผลกระทบของปรากฏการณ์ El Niño อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการลานเทยังมีอำนาจการต่อรองสูงกว่าเกษตรกรปาล์มน้ำมันซึ่งส่วนใหญ่เป็นรายย่อยที่จำเป็นต้องพึ่งพาการขายผลปาล์มน้ำมันผ่านลานเท

1/ Oleochemical เป็นผลิตภัณฑ์ชีวภาพที่สังเคราะห์จากน้ำมันธรรมชาติจากพืชและสัตว์ ได้แก่ กรดไขมัน (Fatty Acid) กลีเซอรีน (Glycerin) เอสเทอร์ของกรดไขมัน (Fatty Acid Esters) และแอลกอฮอล์ของกรดไขมัน (Fatty Alcohol) เป็นต้น ส่วนใหญ่ใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร และสินค้าอุปโภคต่างๆ อาทิ เครื่องสำอาง ยา สบู่ ยาสระผม ผงซักฟอก ผลิตภัณฑ์น้ำมันหล่อลื่น สารกำจัดแมลง

2/ สารตั้งต้นในการสังเคราะห์สารเคมีอื่นๆ ได้ โดยนิยมใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร ยา สุขอนามัยส่วนบุคคล เครื่องสำอาง สบู่

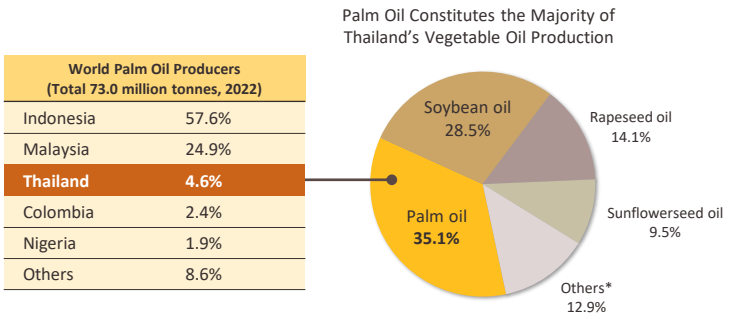
3/ สารเปลี่ยนสถานะถูกนำมาใช้ในการควบคุมอุณหภูมิ เช่น ส่วนประกอบวัสดุก่อสร้างอาคาร เส้นใยผ้า ขนส่งสินค้า บรรจุภัณฑ์ เพื่อช่วยดูดซับ และควบคุมอุณหภูมิ

4/ แอลกอฮอล์ของกรดไขมัน หรือ แฟตตี้แอลกอฮอล์ (Fatty Alcohols) เป็นผลิตภัณฑ์โอเลโอเคมิคอลเพื่อสิ่งแวดล้อมขั้นพื้นฐาน (Basic Oleochemicals) ซึ่งเป็นสารตั้งต้นที่สำคัญในการต่อยอดไปสู่อุตสาหกรรมต่างๆ อาทิ น้ำหอม เครื่องสำอาง ยาสระผม สารลดแรงตึงผิว สารทำละลาย สารแต่งกลิ่น สารชำระล้าง สารหล่อลื่น สีและสารเคลือบ สารเสริมสภาพพลาสติก (Plasticizers) สารช่วยทำให้ฟองคงรูป (Foam Stabilizers) สารเติมแต่งในวัตถุดิบในน้ำยาล้างเส้นใย และสารปรับสภาพเยื่อกระดาษ

ข้อมูลพื้นฐาน

น้ำมันปาล์ม[5/] **เป็นน้ำมันจากพืชที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าน้ำมันจากพืชชนิดอื่นๆ** อาทิ น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันเรปซีด (Rapeseed) น้ำมันจากเมล็ดดอกทานตะวัน น้ำมันมะพร้าว และน้ำมันมะกอก ส่วนหนึ่งเป็นผลจากผลผลิตน้ำมันต่อไร่ของผลปาล์มสดที่สูงกว่าพืชให้น้ำมันชนิดอื่น 6-10 เท่า[6/] โดย**ปี 2565 การผลิตและการบริโภคน้ำมันปาล์มทั่วโลกมีปริมาณ 73.0 ล้านตัน และ 69.7 ล้านตัน** หรือคิดเป็นสัดส่วน 35.1% และ 34.4% ของปริมาณการผลิตและการบริโภคน้ำมันจากพืชทุกชนิดโดยรวมตามลำดับ แหล่งผลิตน้ำมันปาล์มที่สำคัญอยู่ในภูมิภาคอาเซียน โดย**ประเทศผู้ผลิตและส่งออกรายใหญ่ที่มีบทบาทกำหนดทิศทางราคาในตลาดโลก คือ อินโดนีเซียและมาเลเซีย** มีผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบ 42.0 ล้านตัน และ 18.2 ล้านตัน ตามลำดับ ด้วยสัดส่วนรวมกัน 82.4% ของผลผลิตโลก และมีสัดส่วนส่งออกรวมกัน 86.2% ของปริมาณส่งออกน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลก ส่วนประเทศผู้นำเข้าน้ำมันปาล์มดิบที่สำคัญ ได้แก่ อินเดีย (สัดส่วน 19.2% ของปริมาณนำเข้ารวมในตลาดโลก) สหภาพยุโรป (12.0%) จีน (10.5%) และปากีสถาน (6.8%) ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2561-2565) ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบจากทั่วโลก (เพื่อบริโภคและผลิตเป็นเชื้อเพลิง) เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1.7% ต่อปี ขณะที่ปริมาณการผลิตน้ำมันปาล์มดิบเพิ่มขึ้นเฉลี่ยเพียง 0.9% ต่อปี อย่างไรก็ตาม ปริมาณคงเหลือที่สะสมมาอย่างต่อเนื่องทำให้น้ำมันปาล์มดิบคงเหลือสะสม ณ สิ้นปี 2565 อยู่ที่ 16.3 ล้านตัน (ภาพที่ 1 และตารางที่ 1)

Figure 1: World Vegetable Oil Production

Source : U.S. Department of Agriculture and Krungsri Research
Note: * Including coconut oil, cottonseed oil, olive oil, peanut oil and palm kernel oil

Table 1: World Crude Palm Oil Balance

Tonnes, m

	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Production	**70.5**	**74.2**	**73.1**	**73.3**	**73.0**
Imports	**46.0**	**50.0**	**47.0**	**46.8**	**41.6**
Domestic Consumption	**65.3**	**70.6**	**70.9**	**72.6**	**69.7**
- Food Use	44.7	47.2	47.0	48.4	46.1
- Industrial	19.9	22.7	23.1	23.5	22.9
- Feed Waste	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7
Exports	**48.7**	**51.5**	**48.4**	**48.1**	**43.9**
Ending Stock	**13.0**	**14.9**	**15.9**	**15.3**	**16.3**

Source: U.S. Department of Agriculture and Krungsri Research

5/ น้ำมันปาล์มสามารถสกัดได้จากเนื้อปาล์มและเนื้อในเมล็ดปาล์ม ในปี 2564/65 การผลิตน้ำมันจากเนื้อปาล์มมีสัดส่วน 89.7% ของผลผลิตน้ำมันปาล์มทั่วโลก

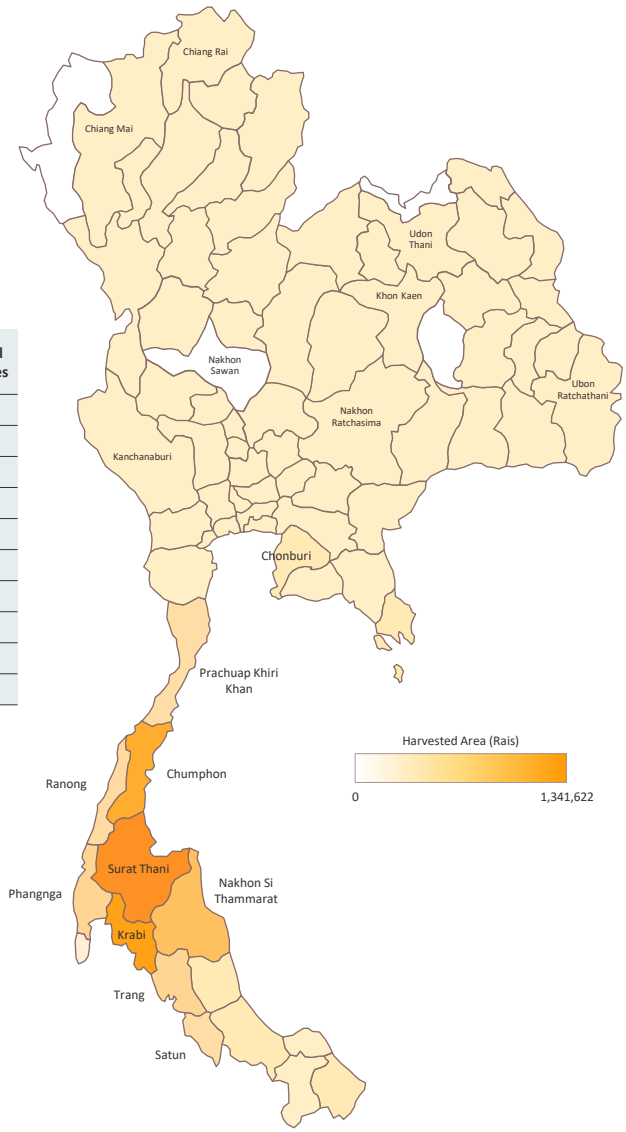
6/ ผลผลิตน้ำมันต่อไร่ของพืชให้น้ำมันแต่ละประเภท มีดังนี้ เนื้อปาล์มน้ำมันสกัดน้ำมันได้ 512 กก./ไร่ เมล็ดในปาล์มน้ำมัน (Kernel) 73 กก./ไร่ เรปซีด 89 กก./ไร่ เมล็ดดอกทานตะวัน 81 กก./ไร่ มะพร้าว 54 กก./ไร่ ถั่วเหลือง 52 กก./ไร่ และถั่วลิสง 51 กก./ไร่

ในปี 2565 แม้ว่าประเทศไทยมีผลผลิตน้ำมันปาล์มสูงเป็นอันดับ 3 ของโลก แต่คิดเป็นสัดส่วนน้อยเพียง 4.6% ของผลผลิตน้ำมันปาล์มโลก จึงยังไม่มีบทบาทกำหนดทิศทางราคา พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบของไทยส่วนใหญ่อยู่ในภาคใต้[7/] คิดเป็นสัดส่วน 85.9% ของพื้นที่เก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมันทั่วประเทศ (Harvested Area) โดยเฉพาะในจังหวัดสุราษฎร์ธานี กระบี่ และชุมพร (สัดส่วนรวมกันเกือบ 57.3%) ที่เหลือกระจายปลูกในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ตามลำดับ (ภาพที่ 2) การหันมาปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (2552-2561) ตามยุทธศาสตร์ของแผนพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกของประเทศ ทำให้ไทยมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิต (Harvested Area) เพิ่มขึ้น โดยปี 2565 อยู่ที่ 6.2 ล้านไร่ (+1.9%) ให้ผลผลิตปาล์มน้ำมัน 19.1 ล้านตัน (+12.8%)[8/] และมีการสกัดน้ำมันปาล์มดิบ 3.4 ล้านตัน (+13.9%) (ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและกรมการค้าภายใน)

Figure 2: Thailand's Oil Palm Production (2022)

Top 10 Provinces with the Highest Oil Palm Production

Province	Production (Tonnes)	Product Collection Centers	Palm Oil Refineries
1. Surat Thani	4,572,248	17	26
2. Krabi	3,892,735	19	25
3. Chumphon	3,184,715	22	21
4. Nakhon Si Thammarat	2,201,588	12	5
5. Trang	879,030	2	4
6. Phangnga	812,160	9	2
7. Ranong	499,882	15	5
8. Prachuap Khiri Khan	398,629	2	6
9. Satun	340,563	1	3
10. Chonburi	335,094	3	9

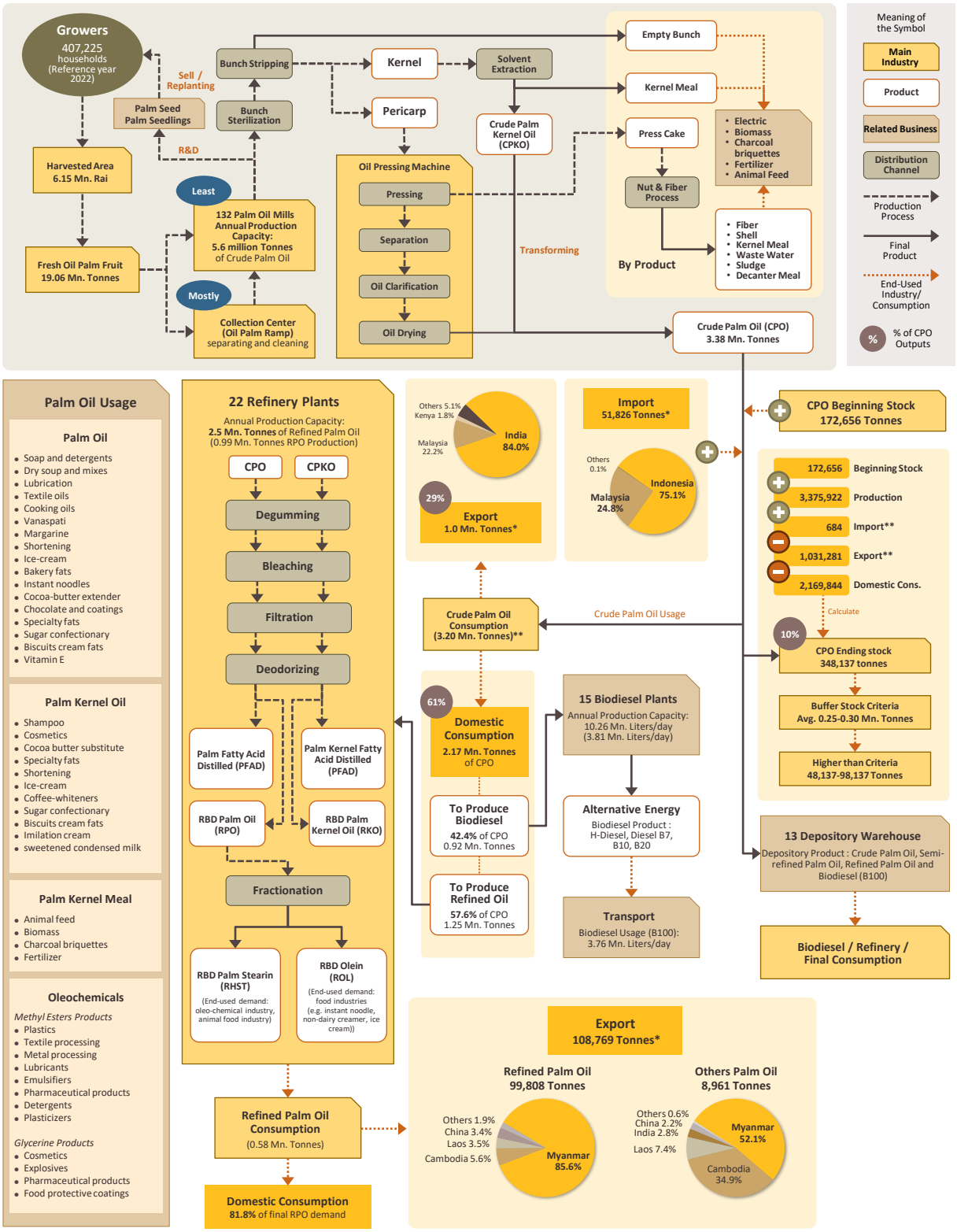

Source : Department of Business Development, Office of Agricultural Economics and Krungsri Research

7/ โรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบมักตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ เนื่องจากผลผลิตปาล์มน้ำมันสดที่ตัดแล้วควรขนส่งให้ถึงโรงงานสกัดภายใน 24 ชั่วโมง เพื่อให้ได้น้ำมันปาล์มคุณภาพสูง

8/ โดยทั่วไปต้นปาล์มน้ำมันเริ่มให้ผลผลิตเมื่ออายุ 3.5-4 ปี และจะมีอัตราให้ผลผลิต (Yield) สูงสุดในช่วงอายุ 6-16 ปี จากนั้นผลผลิตจะทยอยลดลง แต่ยังสามารถให้ผลผลิตได้ถึงอายุ 25-28 ปี จากนั้นจึงล้มทิ้งและปลูกใหม่ทดแทน

Figure 3: Supply Chain of Thailand's Palm Oil Industry (2022)

Source : Office of Agricultural Economics, Office of Industrial Economic, Department of Internal Trade, Department of Industrial Works, Department of Alternative Energy Development and Efficiency, Ministry of Commerce (MOC), The Central Committee on the Price of Goods and Services, DBS Asian Insight and Compiled by Krungsri Research

Note : * Source: MOC

** Announced by the Central Committee on the Prices of Goods and Services

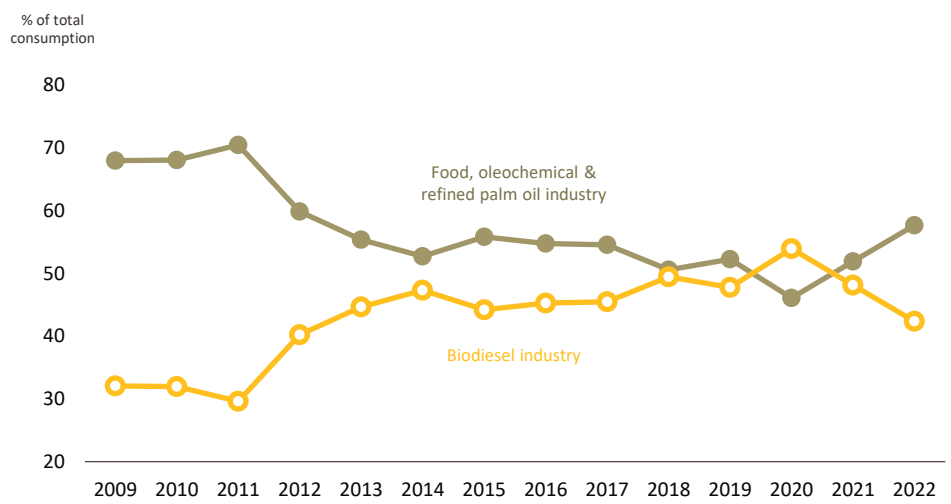
อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มของไทยมีจุดแข็งจากการมีห่วงโซ่การผลิตที่ครบวงจร (ภาพที่ 3) ประกอบด้วย

- **เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน (อุตสาหกรรมขั้นต้น)** มีจำนวนประมาณ 4.1 แสนครัวเรือนทั่วประเทศ ส่วนใหญ่เป็นรายย่อย สำหรับเกษตรกรรายใหญ่มักมีการลงทุนโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบเป็นของตนเอง
- **โรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบ (อุตสาหกรรมขั้นกลาง)** มีจำนวน 132 แห่ง (ที่มา : กรมการค้าภายใน) มีเครื่องจักรที่ให้กำลังการผลิตน้ำมันปาล์มดิบในประเทศโดยรวมอยู่ที่ประมาณ 5.6 ล้านตัน/ปี (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.)) โดยผู้ผลิตรายใหญ่มักมีการขยายการลงทุนสวนปาล์ม เพาะพันธุ์ รวมถึงพัฒนาสายพันธุ์ปาล์มควบคู่ไปด้วย โรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบมักนำผลผลิตที่เหลือจากการสกัดน้ำมันปาล์มมาใช้ประโยชน์อื่นๆ อาทิ กากปาล์มใช้ผลิตอาหารสัตว์ ทะลายปาล์มเปล่า เส้นใย และกะลาปาล์มใช้เป็นเชื้อเพลิง ปุ๋ยชีวภาพ และผลิตไฟฟ้า เป็นต้น
- **โรงกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ (อุตสาหกรรมขั้นปลาย)** มีจำนวน 22 แห่ง กำลังการผลิตโดยรวมอยู่ที่ประมาณ 2.5 ล้านตัน/ปี (สศอ.) ผู้ประกอบการรายใหญ่มักลงทุนในธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทานด้วย อาทิ โรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบ และธุรกิจผลิตน้ำมันพืช
- **อุตสาหกรรมอื่นที่เกี่ยวเนื่องช่วยดูดซับอุปทานส่วนเกินในตลาด** อาทิ อุตสาหกรรมไบโอดีเซล (B100) อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ และอุตสาหกรรมโอเลโอเคมิคอล (Oleochemicals)

ในปี 2565 ผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบส่วนใหญ่บริโภคภายในประเทศด้วยสัดส่วนประมาณ 61% ของผลผลิตทั้งหมด (ภาพที่ 4) โดย

- **ใช้กลั่นเป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์** (สัดส่วน 58% ของปริมาณการใช้น้ำมันปาล์มดิบในประเทศ) เพื่อนำไปใช้ใน 1) อุตสาหกรรมอาหาร อาทิ ขนมขบเคี้ยว บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป นมข้นหวาน ครีมเทียม มาการีน เนยขาว ไอศกรีม ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมสุขภาพประเภทวิตามิน รวมถึงอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และอุตสาหกรรมโอเลโอเคมิคอล (Oleochemicals) และ 2) ใช้ในการผลิตสินค้าอื่นๆ เช่น สบู่ เครื่องสำอาง แชมพู น้ำมันหล่อลื่น เป็นต้น (ภาพที่ 3)
- **ใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมไบโอดีเซล**หรือ B100 (สัดส่วน 42%) เพื่อนำไปผสมเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับยานยนต์ โดยทางการจะปรับอัตราส่วนผสม B100 ในน้ำมันดีเซลให้สอดคล้องกับผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบในแต่ละช่วงเวลา (เช่น ปี 2563 ปรับเพิ่มจาก B7 เป็น B10 จากภาวะอุปทานส่วนเกินของน้ำมันปาล์มดิบที่ค่อนข้างสูง และปรับลดสัดส่วนเหลือเป็น B7 และ B5[9/] ในปี 2564 และปี 2565 ตามลำดับ จากผลของราคาน้ำมันปาล์มในประเทศที่สูงขึ้นมาก และสต๊อกในประเทศที่ลดลง (ภาพที่ 5))

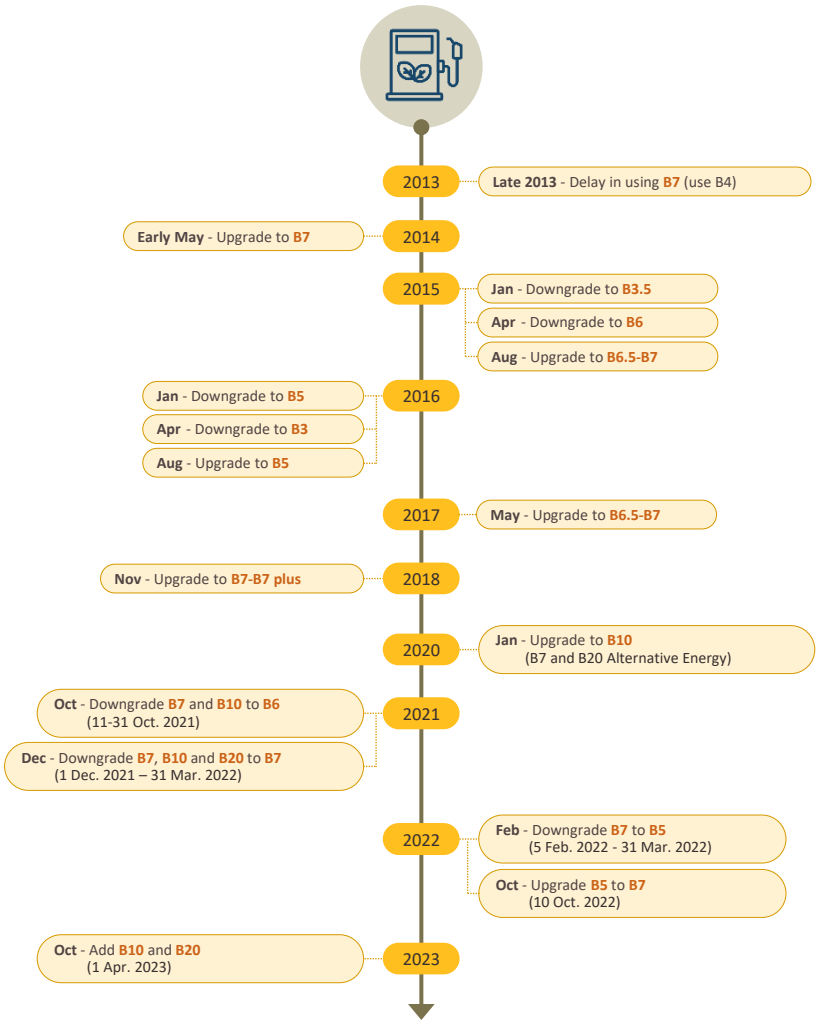
Figure 4: Share of Domestic Consumption, by End User

Source: Department of Internal Trade and Krungsri Research

9/ B5, B7 และ B10 คือ น้ำมันดีเซลที่มีส่วนผสมของไบโอดีเซลในสัดส่วน 5%, 7% และ 10% ตามลำดับ

Figure 5: Thailand Biodiesel Policy Timeline

Source: Department of Internal Trade, Department of Alternative Energy Development and Efficiency

ส่วนการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบในแต่ละปีมีปริมาณไม่มากนัก ขึ้นอยู่กับผลผลิตส่วนเกินในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งภาครัฐจะมีมาตรการหรือโครงการส่งเสริมการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบเพื่อบรรเทาภาวะอุปทานส่วนเกินในประเทศเป็นระยะ เช่นเดียวกับการนำเข้าเฉพาะเมื่อเกิดปัญหา Supply Shortage ภายในประเทศ เช่น ช่วงที่สต๊อกน้ำมันปาล์มดิบต่ำกว่าระดับสินค้าคงคลังสำรอง (Buffer Stock) ซึ่งทางการกำหนดที่ระดับประมาณ 2.5-3.0 แสนตัน[10/]

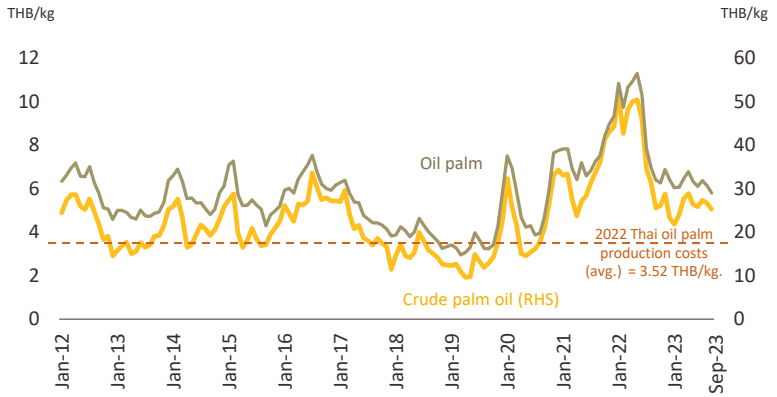
ปัจจุบัน อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มมีคณะกรรมการนโยบายปาล์มแห่งชาติ (กนป.) เข้ามากำกับดูแลเพื่อสร้างเสถียรภาพให้กับห่วงโซ่การผลิต ตั้งแต่การออกนโยบายและแผนพัฒนาปาล์มน้ำมัน จัดสรรผลผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและในภาคอุตสาหกรรม ควบคุมการนำเข้าปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มจากต่างประเทศ[11/] ตลอดจนรับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันจากเกษตรกรในช่วงราคาตกต่ำ หรือชะลอการใช้ผลผลิตในช่วงที่ราคาสูง อย่างไรก็ตาม กนป. ยังต้องบูรณาการร่วมกับหลายหน่วยงานในการช่วยเหลือภาคอุตสาหกรรม อาทิ **กระทรวงอุตสาหกรรม** เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมอาหารและอุตสาหกรรมโอเลโอเคมิคอล **กระทรวงพลังงาน** เพื่อกำกับดูแลอุตสาหกรรมไบโอดีเซล ไฟฟ้า และพลังงานชีวภาพ ส่วน**กรมการค้าภายใน (กระทรวงพาณิชย์)** เพื่อกำหนดราคารับซื้อผลปาล์มสดและน้ำมันปาล์ม รายละเอียด ดังนี้

10/ สินค้าคงคลังสำรองหรือสินค้ากันชน (Safety Stock/Buffer Stock) คือ ปริมาณสินค้าคงคลัง (ในที่นี้คือปริมาณน้ำมันปาล์มดิบ) ที่ทางองค์การคลังสินค้า (อคส.) กักเก็บสำรองเพื่อป้องกันการขาดแคลนวัตถุดิบระหว่างการผลิตหรือการบริโภคของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นกระทันหัน ทำให้ผู้ผลิตยังสามารถผลิตสินค้าได้ต่อเนื่องโดยไม่ขาดแคลนน้ำมันปาล์มที่เป็นวัตถุดิบสำคัญ โดยกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้กำหนดหรือควบคุมให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมซึ่งล่าสุดคณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ (กนป.) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการบริหารจัดการสมดุลน้ำมันปาล์ม เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2565 ซึ่งคณะฯดังกล่าวมีมติกำหนดปริมาณสต๊อก CPO เป้าระวังไว้ที่ 2.0 แสนตัน/เดือน

11/ กนป. กำหนดให้องค์การคลังสินค้าเป็นผู้นำเข้าน้ำมันปาล์มในช่วงที่มีปัญหาขาดแคลนแต่เพียงผู้เดียว โดยกำหนดอัตราภาษีนำเข้า ดังนี้ 1) การนำเข้าในโควตาไม่เกิน 4,860 ตัน คิดอัตรา 20% 2) การนำเข้านอกโควตาคิดอัตรา 143% และ 3) การนำเข้าตามกรอบข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) คิดอัตรา 0%

- **ราคารับซื้อผลปาล์มสด** คณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กกร.) (สังกัดกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์) จะกำหนดราคาแบบคละเกรดตามเปอร์เซ็นต์น้ำมันที่ได้ตกลงรับซื้อในแต่ละช่วง ซึ่งตั้งแต่ปี 2560 กำหนดให้โรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบรับซื้อผลปาล์มสดจากเกษตรกรในเปอร์เซ็นต์น้ำมันที่ 18% ขึ้นไป (จากเดิม 17%) เพื่อพัฒนาคุณภาพน้ำมันปาล์ม โดยการเก็บเกี่ยวผลปาล์มที่สุกจะทำให้ได้เปอร์เซ็นต์น้ำมันสูงขึ้น และช่วยให้เกษตรกรขายผลปาล์มสดได้ในราคาสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ราคาผลปาล์มสดยังคงผันแปรตามกลไกตลาด โดยล่าสุดเดือนกันยายน 2566 ราคารับซื้ออยู่ที่ 5.06 บาทต่อกิโลกรัม (-1.2% YoY) (ภาพที่ 6)

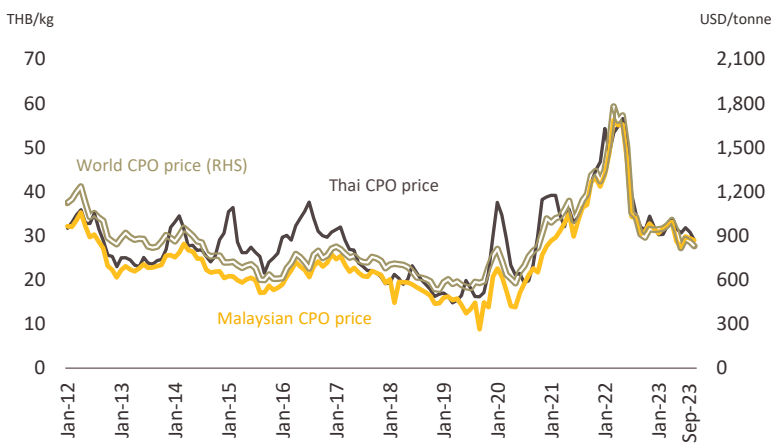
Figure 6: Thai Farm Gate Prices for Oil Palm

Source : Department of Internal Trade, Office of Agricultural Economics and Krungsri Research

- **ราคารับซื้อน้ำมันปาล์มดิบ** (Crude Palm Oil: CPO) จะขึ้นอยู่กับต้นทุนวัตถุดิบ (ผลปาล์มสดในประเทศ) และทิศทางราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลก โดย ณ เดือนกันยายน 2566 กำหนดราคารับซื้อที่กิโลกรัมละ 29.0 บาท (-9.5% YoY)ตามการเพิ่มขึ้นของอุปทานทั้งผลปาล์มสดและน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลก ประกอบกับผลของฐานราคาที่สูงในช่วงก่อนหน้า (ภาพที่ 7)

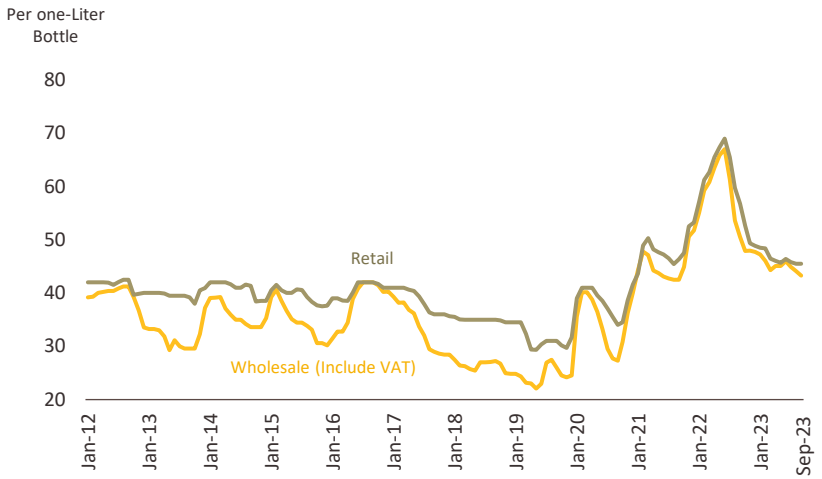
Figure 7: Crude Palm Oil (CPO) Prices

Source: Department of Internal Trade, World Bank and Krungsri Research

- **ราคาขายปลีกน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์บรรจุขวด** ผันแปรตามกลไกตลาดและต้นทุนการผลิต หลังจากที่กรมการค้าภายในกำหนดให้ราคาน้ำมันปาล์มบรรจุขวดลอยตัวตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2562[12/] โดย ณ เดือนกันยายน 2566 ราคาขายปลีกน้ำมันปาล์มสำเร็จรูปบรรจุขวด 1 ลิตรอยู่ที่ 45.5 บาทต่อขวด (-19.9% YoY) (ภาพที่ 8)

Figure 8: Prices of Bottled Refined Palm Oil

Source: Department of Internal Trade and Krungsri Research

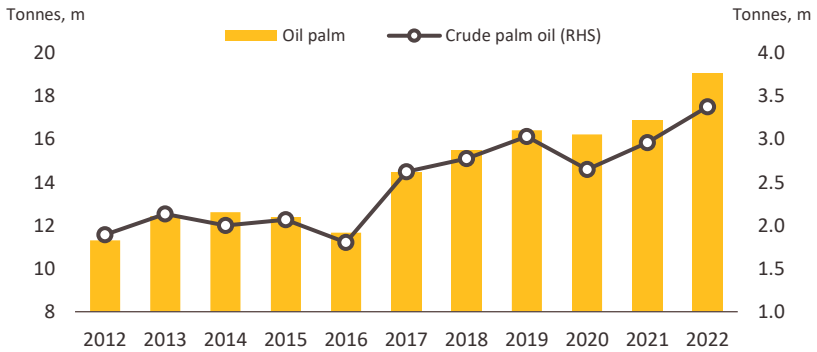
12/ จากเดิมที่กรมการค้าภายในกำหนดราคาเพดานขาย (Ceiling Price) สูงสุดไม่เกิน 42 บาท/ขวด

สถานการณ์ที่ผ่านมา

ปี 2565 อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มไทยเผชิญปัจจัยท้าทายจากความต้องการภายในประเทศที่ลดลงโดยเฉพาะอุตสาหกรรมไบโอดีเซล ขณะที่การบริโภคน้ำมันบริสุทธิ์ยังฟื้นตัวค่อยเป็นค่อยไป ขณะเดียวกัน สต๊อกน้ำมันปาล์มโลกและไทยยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ส่งผลให้ราคาน้ำมันปาล์มดิบปรับลดลงอย่างรวดเร็ว

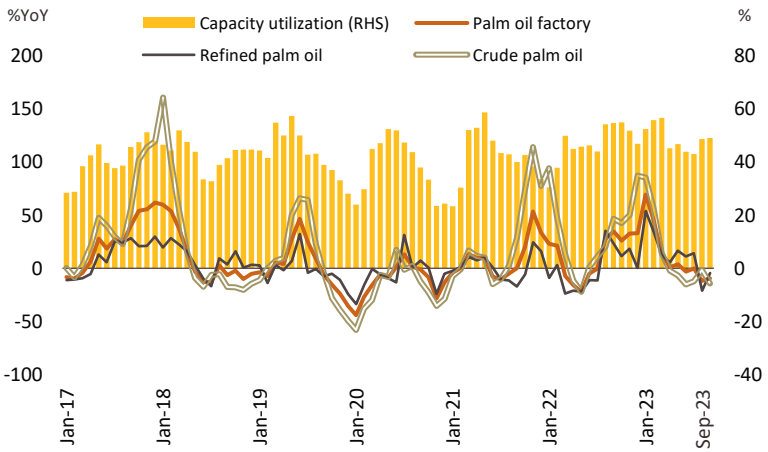
- **ผลผลิตปาล์มสดและน้ำมันปาล์มดิบของไทยอยู่ในระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์** (ภาพที่ 9) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรประเมินว่าในปี 2565 พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตอยู่ที่ 6.15 ล้านไร่ (+1.9%) โดยให้ผลผลิตปาล์มสดสูงสุดเป็นประวัติการณ์ที่ 19.1 ล้านตัน (+12.8%) เทียบกับ 16.9 ล้านตันในปี 2564 ทำให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันต่อไร่เพิ่มขึ้นเป็น 3,099 กิโลกรัม (+10.6%) แรงหนุนจาก 1) สภาพอากาศและปริมาณฝนที่เอื้ออำนวย 2) ราคาผลปาล์มสดเฉลี่ยที่ปรับขึ้นสูงถึง 7.7 บาท/กก. (+13.9%) สอดคล้องกับทิศทางของราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลกที่ปรับเพิ่มอย่างต่อเนื่องอยู่ที่ 1,276 ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน จูงใจให้เกษตรกรเร่งบำรุงรักษาต้นปาล์มและเก็บเกี่ยวผลปาล์มให้ตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยปริมาณการสกัดน้ำมันปาล์มดิบ (Crude Palm Oil: CPO) ทั้งปีอยู่ที่ 3.38 ล้านตัน (+13.9%) เพิ่มขึ้นจาก 2.96 ล้านตันในปี 2564 สอดคล้องกับดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) ของโรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบเฉลี่ยทั้งปี 2565 ที่เพิ่มขึ้น 21.0% และอัตราการใช้กำลังการผลิตของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มที่เพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 46.9% จากปี 2564 ที่ระดับ 42.3% (ภาพที่ 10)

Figure 9: Thai Production of Oil Palm & Crude Palm Oil

Source: Department of Internal Trade, Office of Agricultural Economics

Figure 10: Thai Palm Oil MPI Growth & Capacity Utilization

Source: The Office of Industrial Economics

- **ในปี 2565 อุปสงค์ในประเทศปรับตัวลง ตามความต้องการในภาคขนส่งที่ซบเซา สวนทางกับตลาดส่งออกที่ขยายตัว** (ตารางที่ 2)
  - **ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบในประเทศหดตัว -8.9% อยู่ที่ 2.17 ล้านตันในปี 2565** ตามภาวะซบเซาของความต้องการใช้ในภาคขนส่งซึ่งได้รับผลกระทบจากทิศทางราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ยังทรงตัวสูง ประกอบกับการหดตัวของอุปสงค์จากอุตสาหกรรมไบโอดีเซล แม้ว่ามีแรงหนุนจากความต้องการของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ (Refined Palm Oil) ที่ฟื้นตัวตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะธุรกิจร้านอาหาร ผับ บาร์ ที่สามารถกลับมาเปิดบริการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้
    - **อุตสาหกรรมไบโอดีเซล**: ความต้องการใช้ CPO เพื่อผลิตไบโอดีเซลอยู่ที่ 0.92 ล้านตัน ลดลงถึง -19.8% สอดคล้องกับปริมาณการใช้และการผลิตไบโอดีเซล (เพื่อเป็นส่วนผสมในน้ำมันดีเซล) ที่ลดลง -17.5% และ -16.2% ตามลำดับ อยู่ที่ระดับเฉลี่ย 3.78 และ 3.81 ล้านลิตร/วัน ตามลำดับ (ภาพที่ 11) ผลจากคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน (กบง.) มีมติให้ปรับลดสัดส่วนการผสมน้ำมันไบโอดีเซลจาก B7 เหลือ B5 เพียงสูตรเดียว ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนตุลาคม 2565 เพื่อลดต้นทุนด้านวัตถุดิบในการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากราคาน้ำมันปาล์มดิบที่สูงขึ้น ส่งผลให้ปริมาณการใช้ CPO ลดลง ผลดังกล่าวประกอบกับการเพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการรายใหม่ 1 ราย (บจก. ธนโชค ออยล์ ไลท์) ส่งผลให้อัตราการใช้กำลังการผลิตไบโอดีเซลของผู้ประกอบการทั้งหมดปรับลดลงมาอยู่ที่ 37.1% (จาก 48.4% ในปี 2564) เทียบกับกำลังการผลิตทั้งหมดประมาณ 10.3 ล้านลิตร/วัน (ตารางที่ 3)

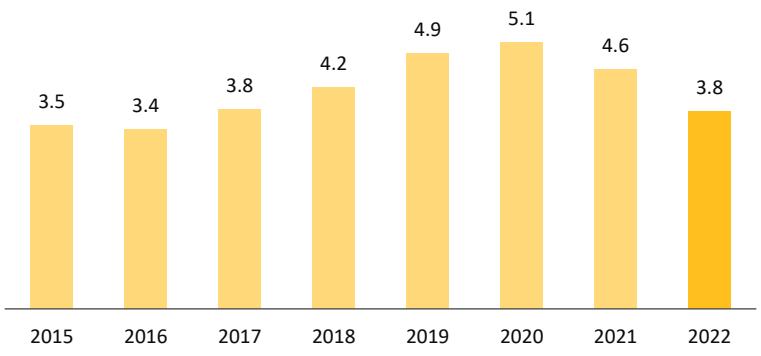
Table 2: Thai Crude Palm Oil Balance

Tonnes, k

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	9M23
Production	**2,626**	**2,778**	**3,034**	**2,652**	**2,963**	**3,376**	**2,573**
Imports	**6**	**3**	**4**	**3**	**1**	**1**	**0**
Domestic Consumption	**2,137**	**2,427**	**2,800**	**2,529**	**2,382**	**2,170**	**1,850**
- Refined oil	1,166	1,227	1,463	1,165	1,235	1,251	1,083
- Biodiesel	971	1,200	1,337	1,364	1,146	919	767
Exports	**303**	**373**	**296**	**236**	**619**	**1,031**	**711**
Ending Stock	**485**	**466**	**319**	**209**	**173**	**348**	**360**

Source: Department of Internal Trade and Krungsri Research

Figure 11: Biodiesel Consumption
(million liters/day)

Source: Department of Alternative Energy Development and Efficiency (DEDE), DOEB, and Krungsri Research

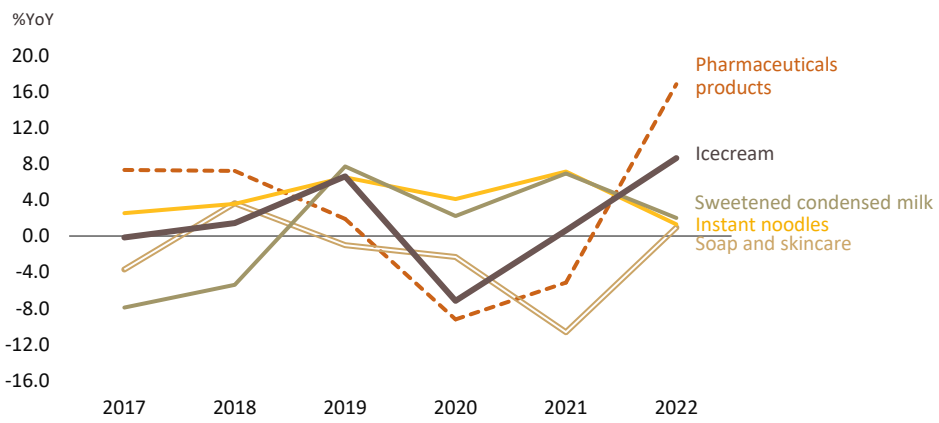
- **อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์**: ความต้องการใช้ CPO เพื่อกลั่นเป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ และอุตสาหกรรมโอเลโอเคมิคอล สำหรับใช้ในภาคครัวเรือนและอุตสาหกรรมในปี 2565 เพิ่มขึ้น 1.3% อยู่ที่ 1.25 ล้านตัน ตามการฟื้นตัวของการบริโภคสินค้ากลุ่มอุตสาหกรรมโอเลโอเคมิคอล (อาทิ ยา สบู่ และเครื่องสำอาง) จากกำลังซื้อที่ปรับตัวดีขึ้นหลังการผ่อนปรนมาตรการ Lockdown ที่ช่วยให้กิจกรรมในภาคธุรกิจกระเตื้องขึ้นโดยผู้บริโภคยังคงต้องระวังการติดเชื้อและต้องการสินค้ากลุ่มเวชภัณฑ์ในการป้องกันและรักษาสุขภาพ สวนทางกับความต้องการใช้จากกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารที่สามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน (อาทิ บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป นมข้นหวาน) ที่ปรับลดลงเนื่องจากผู้บริโภคสามารถบริโภคอาหารนอกบ้านได้มากขึ้นจึงลดการกักตุนอาหาร ทั้งนี้ ทิศทางของอุตสาหกรรมอาหารและโอลิโอเคมิคอลสอดคล้องกับการขยายตัวของดัชนีผลผลิต (MPI) ของอุตสาหกรรมดังกล่าว (ภาพที่ 12)

Table 3: Thai Biodiesel Production

Biodiesel factories	Raw materials					Installed capacity (liters/day)
	CPO	Palm stearin	RBDPO	PFAD	Used Vegetable Oil	
1. Global Green Chemicals PCL.	●					1,927,962
2. Patum Vegetable Oil Co., Ltd.	●	●	●			1,800,000
3. New Biodiesel Co., Ltd.	●					1,300,000
4. BBGI Biodiesel Co., Ltd.	●	●	●			1,000,000
5. AI Energy PCL.		●	●	●		722,222
6. Energy Absolute PCL.	●	●	●			650,000
7. PPP Green Complex Co., Ltd.		●	●	●		630,000
8. Circular Energy Co., Ltd.	●	●	●			600,000
9. Suksomboon Energy Co., Ltd.	●	●	●			450,000
10. Global Bio Power Co., Ltd.		●	●			300,000
11. Thanachok Oil Lite Co., Ltd.	●		●		●	300,000
12. Matter Oil Synergy Co., Ltd.		●	●			200,000
13. Verasuwan Co., Ltd.		●	●	●		200,000
14. Trang Palm Oil Co., Ltd.	●	●	●			150,000
15. Bio Synergy Co., Ltd.	●				●	30,000
Total						**10,260,184**

Note : Latest data in June 2023
Source: Department of Energy Business (DOEB)

Figure 12: Thai Food and Oleochemical MPI

Source: The Office of Industrial Economics

- **ปริมาณส่งออกผลิตภัณฑ์น้ำมันปาล์มในปี 2565 ขยายตัว 37.3% อยู่ที่ 1.1 ล้านตัน** โดยมีมูลค่า 1.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (+56.2%) จากอุปทานที่ลดลงในประเทศคู่แข่ง และโครงการผลักดันการส่งออกน้ำมันปาล์มเพื่อลดผลผลิตส่วนเกินในประเทศของภาครัฐ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

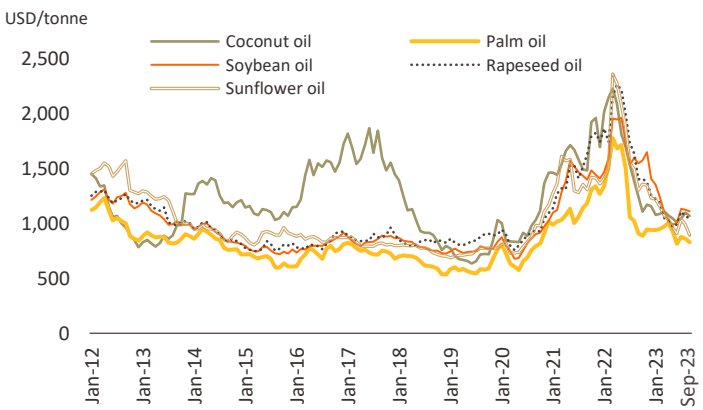
  - **น้ำมันปาล์มดิบ**: ปริมาณส่งออกอยู่ที่ 1.0 ล้านตัน มูลค่า 1.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัว 35.6% และ 54.2% ตามลำดับ จากการเร่งตัวของการส่งออกของไทยไปยังตลาดอินเดีย ปริมาณ 8.4 แสนตัน (+57.5%) คิดเป็นสัดส่วนถึง 84.0% ของปริมาณส่งออกน้ำมันปาล์มดิบทั้งหมดของไทย โดยอินเดียนำเข้าจากไทยเพิ่มขึ้นเพื่อชดเชยอุปทานของประเทศคู่ค้าเดิม ได้แก่ อินโดนีเซียและมาเลเซียที่ลดลงจากการจำกัดการส่งออกเพื่อควบคุมราคาน้ำมันปาล์มภายในประเทศ อีกทั้งอินเดียประกาศปรับลดอัตราภาษีนำเข้าน้ำมันพืช[13/] (ได้แก่ น้ำมันปาล์ม น้ำมันถั่วเหลือง และน้ำมันดอกทานตะวัน) เพื่อลดต้นทุนการผลิตในอุตสาหกรรมอาหาร[14/] และลดค่าครองชีพของประชาชนในประเทศจากผลกระทบของสงครามรัสเซีย-ยูเครนที่ทำให้ราคาน้ำมันพืชในตลาดโลกเพิ่มขึ้นสูงมาก (ภาพที่ 13)

  - **น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์**: ปริมาณส่งออกอยู่ที่ 99,808 ตัน เพิ่มขึ้น 64.3% จากตลาดเมียนม่าที่นำเข้ากว่า 85,455 ตัน ขยายตัว 156.1% ครอบคลุมส่วนแบ่งกว่า 86% ของปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ทั้งหมดของไทย ส่วนตลาดรองอื่นๆ ที่ยังขยายตัว อาทิ กัมพูชา (+59.3%) ลาว (+27.5%) จิบูติ (+96.2%) และปากีสถาน (+355.3%) ซึ่งช่วยลดทอนผลกระทบจากตลาดอินเดียที่ลดการนำเข้าน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์โดยหันไปนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบแทน หลังจากที่อินเดียได้ปรับลดภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบ[15/] ขณะที่มูลค่าส่งออกอยู่ที่ 151.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัว 84.5% จากผลของราคาส่งออกที่เร่งตัวต่อเนื่องจากปีก่อน 12.3% ตามต้นทุนวัตถุดิบทั้งผลปาล์มสด และ CPO ที่ปรับสูงขึ้น 13.9% และ 14.7% ตามลำดับ

- **สต๊อกของน้ำมันปาล์มดิบในช่วงสิ้นปี 2565 อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์สำรองของทางการหลังการบริโภคในประเทศหดตัวตามปริมาณการใช้ไบโอดีเซล** โดยระดับสต๊อกน้ำมันปาล์มดิบสูงขึ้นถึง 3.5 แสนตัน ณ สิ้นปี 2565 ขยายตัว 101.6% จากปี 2564 เทียบกับระดับสต๊อกขั้นต่ำที่ควรมี (Buffer Stocks) ที่ระดับ 2.5 - 3.0 แสนตัน

- **ราคาผลปาล์มและน้ำมันปาล์มปรับลดลงต่อเนื่อง** ผลจากสต๊อก CPO ในไทยปรับสูงขึ้นกว่าระดับที่เหมาะสม จุดให้ราคาทยอยปรับลดลงจากที่สูงเป็นประวัติการณ์ในเดือนมกราคม 2565 โดยราคาผลปาล์มสดอยู่ที่ระดับ 10.3 บาท/กก. ก่อนจะทยอยปรับลดลงมาอยู่ที่ 4.7 บาท/กก. ณ เดือนธันวาคม 2565 เทียบกับค่าเฉลี่ยทั้งปีที่ 7.7 บาท/กก. (+13.9%) ส่วนราคา CPO ณ เดือนธันวาคมอยู่ที่ 32.0 บาท/กก. เทียบกับค่าเฉลี่ยทั้งปีที่ 43.6 บาท/กก. (+14.7%) ขณะที่ราคาส่งออกผลิตภัณฑ์น้ำมันปาล์มปรับเพิ่มขึ้น 13.8% ส่วนหนึ่งจากการจำกัดการส่งออกของอินโดนีเซียและมาเลเซีย **โดยผลของสต๊อกในประเทศของไทยที่มีทิศทางเพิ่มขึ้นและราคาในประเทศที่ปรับตัวลง ทำให้ภาครัฐ (คณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน : กบง.) เห็นชอบปรับขึ้นสูตรผสมน้ำมันไบโอดีเซล (B100) จากปัจจุบัน B5 เป็น B7 ในเดือนตุลาคม 2565 เพื่อช่วยดูดซับผลผลิตในการควบคุมระดับสต๊อกและพยุงราคาไม่ให้ลดลงต่อเนื่อง แม้ว่าราคาเฉลี่ยทั้งปี 2565 ยังคงสูงกว่าราคาเฉลี่ยในช่วง 5 ปีก่อนหน้า**

Figure 13: Global Vegetable Oil Prices

Source : World Bank and Krungsri Research

13/ กรมศุลกากรของอินเดียประกาศลดอัตราภาษี MFN ((Most Favored Nation) ของน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) ลงจาก 10% เหลือ 2.5% ส่วนภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ (Refined Palm Oil : RPO) ลดลงจาก 37.5% เหลือ 17.5% ขณะเดียวกันผู้นำเข้า CPO ได้ลดภาระการจ่ายเงินอุดหนุนภาคการเกษตร (CESS) และเงินอุดหนุนสวัสดิการสังคมจากอัตรา 24.75% เหลือ 8.25% โดยมีผลบังคับใช้ในช่วงวันที่ 14 ตุลาคม 2564 - 31 มีนาคม 2565 โดยได้ขยายเวลาการปรับลดภาษีนำเข้าดังกล่าวถึงสิ้นปี 2565 เพื่อช่วยค่าครองชีพของประชาชน ควบคุมราคาน้ำมันพืชสำหรับบริโภค (Edible Oil) และลดต้นทุนการผลิตของอุตสาหกรรมอาหาร ทำให้ราคาสินค้าอาหารไม่ปรับตัวสูงขึ้น

14/ ปริมาณการใช้น้ำมันปาล์มของอินเดียกว่า 90% ถูกใช้เพื่อประกอบอาหาร

15/ อินเดียปรับลดภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) จากเดิม 7.5% เหลือ 5% โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2565

สำหรับช่วง 9 เดือนแรกของปี 2566 อุปทานน้ำมันปาล์มของไทยยังมีทิศทางเพิ่มขึ้น โดยผลผลิตเร่งตัวจากระดับราคาที่ยังคงจูงใจด้านการจำหน่ายขยายตัวได้จากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่กลับมาเป็นปกติ การเปิดประเทศทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นหนุนความต้องการใช้จากธุรกิจร้านอาหาร โรงแรม สถานบันเทิง และการขนส่งเติบโต ส่วนการส่งออกหดตัวจากความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของไทยที่ลดลงโดยเฉพาะในตลาดหลัก ได้แก่ อินเดียและมาเลเซียที่หันไปใช้น้ำมันพืชชนิดอื่นที่มีราคาต่ำกว่า

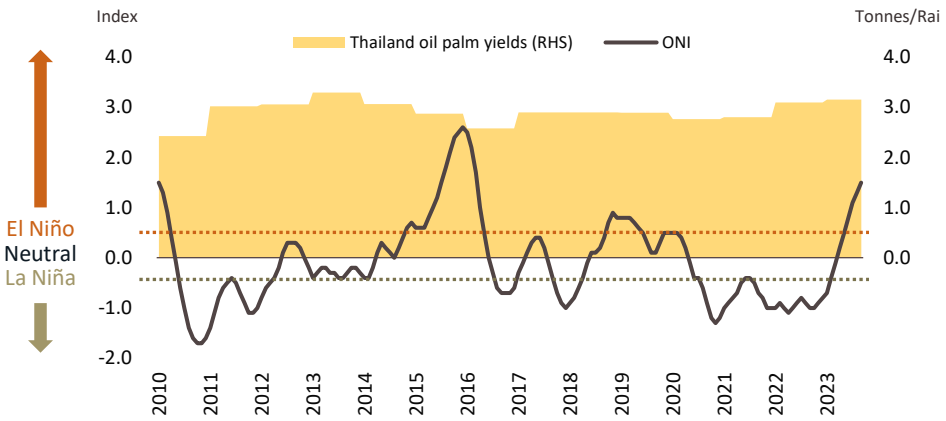
- **อุปทานผลปาล์มที่ใช้ผลิตน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้นอยู่ที่ 14.1 ล้านตัน ขยายตัว 2.9% YoY** จาก (1) ปริมาณฝนที่ยังเอื้ออำนวยในช่วงครึ่งปีแรก และสภาพอากาศที่ยังเอื้ออำนวยโดยเฉพาะพื้นที่ปลูกในภาคใต้ และ (2) ราคาปาล์มสดเฉลี่ยที่ 5.2 บาท/กิโลกรัม สูงกว่าต้นทุนเฉลี่ยที่ 3.5 บาท/กิโลกรัม จูงใจให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตและขยายพื้นที่เพาะปลูก ส่งผลให้การผลิตน้ำมันปาล์มดิบเพิ่มขึ้นอยู่ที่ 2.6 ล้านตัน ขยายตัว 5.2% YoY สำหรับช่วงที่เหลือของปีอุปทานยังได้ปัจจัยหนุนจากสภาพอากาศที่ยังเอื้อต่อการให้ผลผลิตในช่วงครึ่งปีแรก และแรงจูงใจด้านราคาผลผลิตที่สูงกว่าต้นทุน แม้ว่าปรากฏการณ์ El Niño ที่เด่นชัดขึ้นอาจลดทอนผลผลิตต่อไป ทำให้คาดว่า**อุปทานผลปาล์มทั้งปี 2566 จะอยู่ที่ระดับ 19.1-19.3 ล้านตัน ขยายตัว 0.5%-1.5% นำไปผลิตน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) ได้ 3.4-3.5 ล้านตัน เพิ่มขึ้น** 0.5%-3.5%
- **การจำหน่ายน้ำมันปาล์มดิบอยู่ที่ 2.6 ล้านตัน ขยายตัว 12.5% YoY แรงขับเคลื่อนหลักมาจากการบริโภคภายในประเทศ**
  - **การจำหน่ายในประเทศเพิ่มขึ้นเป็น 1.9 ล้านตัน ขยายตัว 18.5% YoY** จากความต้องการใช้ทั้งในอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์และไบโอดีเซล โดยการจำหน่ายให้**อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์เพิ่มขึ้นเป็น** 1.1 ล้านตัน ขยายตัว 20.2% YoY ผลจากการเปิดประเทศ และการผ่อนคลายมาตรการควบคุมโรคระบาด COVID-19 ตั้งแต่กลางปี 2565 ทำให้ธุรกิจร้านอาหาร โรงแรม และสถานบันเทิงกลับมาดำเนินการได้ตามปกติ ส่งผลให้การบริโภคอาหาร และการใช้ผลิตภัณฑ์โอเลโอเคมิคอลเพิ่มสูงขึ้น ส่วน**อุตสาหกรรมไบโอดีเซลเพิ่มขึ้น**เป็น 0.8 ล้านตัน ขยายตัว 16.1% YoY ผลจากมาตรการปรับเพิ่มสูตรผสมน้ำมันไบโอดีเซล (B100) เป็น B7 ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2565 เมื่อเทียบกับ B5 ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2565 ประกอบกับราคาน้ำมันดีเซลที่ลดลงตามต้นทุนราคาน้ำมันดิบโลก ทำให้ความต้องการใช้ไบโอดีเซล (B100) โดยรวมขยายตัว 20.5% YoY เฉลี่ยอยู่ที่ 4.39 ล้านลิตร/วัน สอดคล้องกับความต้องการน้ำมันปาล์มดิบและปริมาณการใช้ไบโอดีเซลที่ขยายตัวเฉลี่ย 18% ถึง 22% YoY ต่อเดือน สำหรับ**ภาพรวมปี 2566 คาดว่าปริมาณการจำหน่ายน้ำมันปาล์มดิบในประเทศโดยเฉลี่ยจะอยู่ที่ 2.6-2.7 ล้านตัน ขยายตัว 20.0%-23.0% แบ่งเป็นการใช้ในอุตสาหกรรมไบโอดีเซล 1.08-1.12 ล้านตัน ขยายตัว 17.5%-21.5% และการใช้ในอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์** 1.52-1.55 **ล้านตัน ขยายตัว** 22.0%-24.0% ตามภาวะเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวในประเทศที่เริ่มฟื้นตัว หนุนให้ความต้องการน้ำมันปาล์มดิบในประเทศให้ขยายตัว ทั้งจากการใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร โอเลโอเคมิคอล และพลังงานเชื้อเพลิงในธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์
  - **การส่งออกลดลงอยู่ที่ 7.1 แสนตัน หดตัว -0.7% YoY** แรงฉุดจาก (1) อินเดียซึ่งเป็นตลาดหลักของไทยลดการนำเข้าตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2566 และไม่มีการนำเข้าจากไทยตั้งแต่เดือนมิถุนายน เช่นเดียวกับประเทศมาเลเซียที่นำเข้าจากไทยลดลง -24.6% YoY ผลจากราคาน้ำมันปาล์มดิบของไทยที่สูงกว่าราคาตลาดโลก และ (2) ประเทศคู่ค้าหันไปใช้น้ำมันพืชชนิดอื่นที่มีราคาถูกกว่าน้ำมันปาล์ม ทำให้คาดว่า**การส่งออกในปี 2566 จะอยู่ที่ 8.6-8.9 แสนตัน หดตัว (-14.0)-(-16.0)% YoY** อย่างไรก็ตาม ผลจากการที่รัสเซียประกาศยุติการขยายระยะเวลาภายใต้ข้อตกลงส่งออกธัญพืชของยูเครนได้อย่างปลอดภัย (Black Sea Grain Initiatives) อาจช่วยหนุนความต้องการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบจากไทยของประเทศคู่ค้าได้บ้างเพื่อสต๊อกสำหรับความปลอดภัยด้านอาหาร รวมทั้งราคาน้ำมันพืชทดแทนอื่นๆที่อาจมีแนวโน้มสูงขึ้น
- **สต๊อก ณ สิ้นเดือนกันยายน 2566 อยู่ที่ 3.6 แสนตัน เพิ่มขึ้น 5.1% YoY** สูงกว่าระดับสต๊อกที่อยู่ในเกณฑ์สำรองขั้นต่ำที่ 2.5-3.0 แสนตัน ทำให้ระดับราคาผลปาล์มและน้ำมันปาล์มดิบลดลงมาต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในปีก่อนมาทรงตัวอยู่ในช่วง 5.0-5.8 บาท/กก. และ 29.0-34.0 บาท/กก. ตามลำดับ โดย ณ เดือนกันยายน 2566 ราคาผลปาล์มสดเฉลี่ยอยู่ที่ 5.1 บาท/กก. (-1.2% YoY) ส่วนราคาน้ำมันปาล์มดิบอยู่ที่ 29.0 บาท/กก. (-9.5% YoY) **คาดว่าสต๊อก ณ สิ้นปี 2566 จะอยู่ที่ 3.1-3.3 แสนตัน** ตามการหดตัวของภาคส่งออก ส่งผลให้ระดับราคาผลปาล์มสดและน้ำมันปาล์มดิบมีแนวโน้มลดลงเฉลี่ยอยู่ที่ 4.8-5.2 บาท/กก. และ 28.0-32.0 บาท/กก. ตามลำดับ

แนวโน้มอุตสาหกรรม

ปี 2567-2569 ภาพรวมผลผลิตปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มของไทยคาดว่าจะลดลงเล็กน้อยที่ (-1.0%)-(-2.0%) **ต่อปี** โดย

- **ในช่วงปี** 2567-2568 **อุปทานผลปาล์มและน้ำมันปาล์มดิบคาดว่าจะลดลงเล็กน้อย** (-2.0%)-(-4.0%) **ต่อปี** ผลจากประเทศไทยเผชิญปรากฏการณ์ El Niño (ภาพที่ 14) ซึ่งคาดว่าจะทวีความรุนแรงมากขึ้นโดยส่งผลต่อเนื่องราว 1-2 ปี (2567-2568) ส่งผลให้ต้นปาล์มน้ำมันเผชิญสภาพอากาศแห้งแล้งกระทบต่อผลผลิตต่อไร่มีทิศทางลดลง อย่างไรก็ตาม อุปทานปาล์มน้ำมันยังมีแรงหนุน อาทิ (1) พื้นที่เพาะปลูกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 1-2 แสนไร่ จากนโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมให้เกษตรกรขยายพื้นที่ปลูกปาล์มให้ถึง 10 ล้านไร่ภายในปี 2572 เพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทน โดยมีพื้นที่เป้าหมายหลักอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และปัจจุบันต้นปาล์มน้ำมันที่อายุเกิน 8 ปีซึ่งอยู่ในเกณฑ์อายุที่ให้ผลผลิตต่อไร่ (Yield) สูง[16/] เริ่มมีจำนวนมากขึ้น และ 2) เกษตรกรมีแรงจูงใจเพาะปลูกจากราคาปาล์มที่อยู่ในเกณฑ์ดี และเกษตรกรบางส่วนที่ไค่นยางพารามาปลูกปาล์มน้ำมันทดแทนจากผลของราคายางที่ตกต่ำ โดยคาดว่าปริมาณน้ำมันปาล์มดิบช่วง 2 ปีหน้าจะมีทิศทางที่สอดคล้องกับปริมาณผลปาล์มสด ซึ่งปริมาณน้ำมันปาล์มดิบคาดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.2-3.3 ล้านตัน หดตัวเฉลี่ย -3.5% ต่อปี

Figure 14: Oceanic Niño Index and Thailand Oil Palm Yields

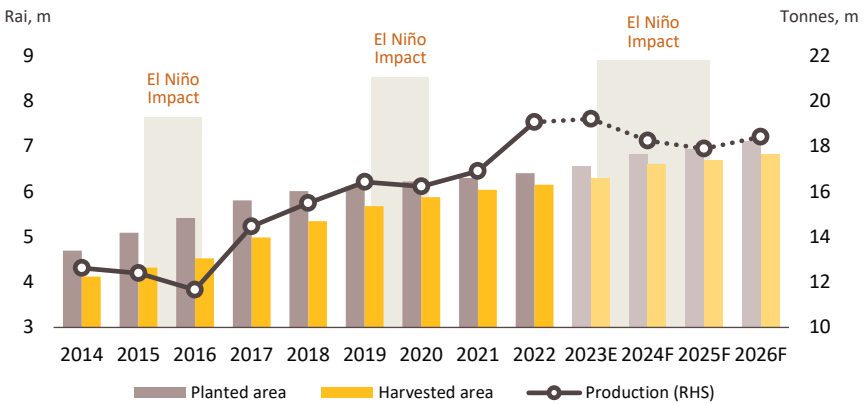

Source: Office of Agricultural Economics, National Oceanic and Atmospheric Administration and Krungsri Research
Note: Index > +0.5 indicates that rainfall is lower than normal (El Niño);
Index < -0.5 indicates that rainfall is greater than normal (La Niña)

16/ ต้นปาล์มน้ำมันที่ปลูกตามนโยบายส่งเสริมช่วงปี 2551-2555 จะมีอายุระหว่าง 8-12 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงอายุที่ให้ผลผลิตสูง (อายุที่ต้นปาล์มให้ผลผลิตสูงคืออยู่ระหว่าง 7-16 ปี อ้างอิงจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

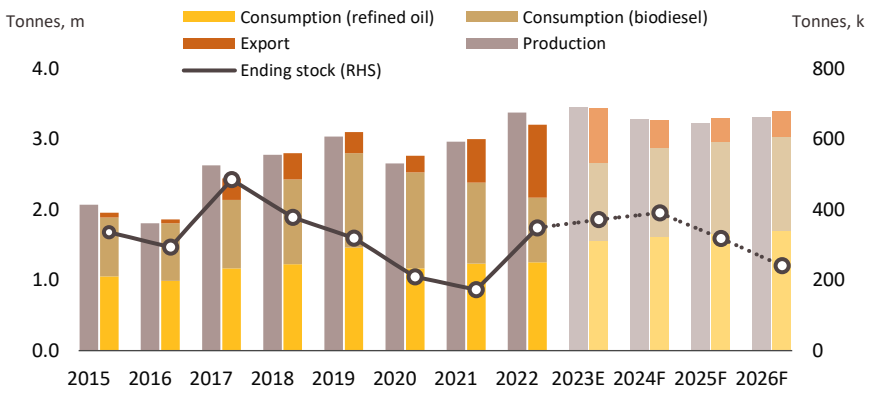
- **ปี 2569 อุปทานปาล์มน้ำมันมีแนวโน้มกลับมาขยายตัว** แรงหนุนจาก (1) ผลกระทบจาก El Niño ที่คาดว่าจะเริ่มคลายตัวลงหลังพ้นจุดสูงสุด (Peak Impacts) และการเปรียบเทียบกับฐานต่ำในช่วง 2 ปีก่อนหน้า (2) ราคาโดยรวมที่ยังคงจูงใจให้เกษตรกรบำรุงรักษาและเก็บเกี่ยวผลผลิต และ (3) การขยายพื้นที่เพาะปลูกช่วงที่ผ่านมาซึ่งเข้าสู่ช่วงอายุที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูง โดยคาดว่าผลปาล์มสดจะกลับมาขยายตัวในอัตรา 2.5%-3.5% (ภาพที่ 15) ส่งผลให้ปริมาณน้ำมันปาล์มดิบของไทยปรับสูงขึ้นเฉลี่ยอยู่ที่ 3.3-3.4 ล้านตัน (ภาพที่ 16)
- ในเวลาเดียวกัน ผลผลิตปาล์มน้ำมัน และน้ำมันปาล์มของโลกมีแนวโน้มทยอยเพิ่มขึ้นจากปี 2566 จากสถานการณ์โรค COVID-19 ที่คลี่คลาย ทำให้ประเทศผู้ผลิตสำคัญอย่างอินโดนีเซียและมาเลเซียกลับมาผลิตได้ตามปกติ (ภาพที่ 17) และทำให้อุปทานน้ำมันปาล์มดิบโลกมีทิศทางสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม แนวโน้มผลผลิตที่เพิ่มขึ้นยังคงถูกจำกัดจากผลกระทบของ (1) ภาวะ El Niño ยังคงกดดันปริมาณผลผลิตปาล์มของประเทศคู่แข่งโดยเฉพาะในช่วง 2567-2568 (2) การสนับสนุนเพิ่มสัดส่วนการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อเป็นพลังงานทดแทนภายในประเทศคู่แข่ง[17/] ทั้งจากกระแสอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทิศทางราคาน้ำมันดิบโลกที่จะยังทรงตัวสูงจากความขัดแย้งเชิงภูมิรัฐศาสตร์ที่คาดว่าจะยืดเยื้อ ผลผลิตโลกที่คาดว่าจะเพิ่มสูงขึ้นจึงอาจไม่ได้ส่งผลกดดันด้านราคามากนักจากการจำกัดการส่งออกของประเทศคู่แข่งเพื่อรักษาความมั่นคงด้านอุปทานภายในประเทศ ขณะที่ความต้องการโลกจะยังมีทิศทางสูงขึ้น ส่งผลให้ราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มในประเทศมีแนวโน้มอยู่ในระดับสูงกว่าต้นทุนการผลิตต่อเนื่องจากปี 2566

Figure 15: Thai Oil Palm Plantation Area and Production Volume

Note: Forecast by Krungsri Research
Source: Office of Agricultural Economics and Krungsri Research

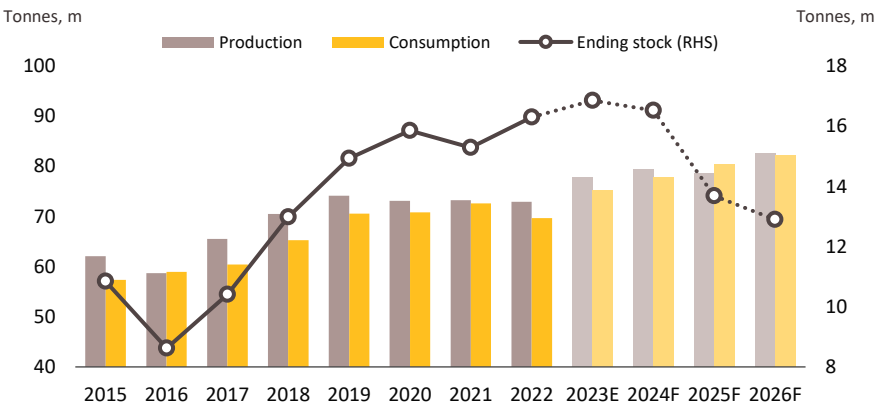
Figure 16: Thai Crude Palm Oil Indicators

Note: Forecast by Krungsri Research
Source: DIT, OAE, Krungsri Research

17/ อินโดนีเซียมีการสนับสนุนการใช้น้ำมันปาล์ม อาทิ การพัฒนาเป็นเชื้อเพลิงเครื่องบินแบบชีวภาพที่ยั่งยืนหรือ "bioavtur" กับเครื่องยนต์ที่ใช้กับเครื่องบินโบอิง รุ่น B737-800 NG การขยายโครงการไบโอดีเซล B30 เป็น B35 และตั้งเป้าหมายเป็นไบโอดีเซล B40 ภายในปี 2573 ซึ่งทั้งหมดได้รับการพัฒนาจากบริษัทน้ำมันของรัฐบาลอินโดนีเซีย (Pertamina) และสถาบันเทคโนโลยีบันดุง (Bandung) เช่นเดียวกับมาเลเซียที่สนับสนุนการใช้พลังงานชีวภาพ อาทิ การอนุมัติใช้ไบโอดีเซล B30 ในยานพาหนะหนักหรือรถบรรทุกภายในปี 2573

Figure 17: Global Palm Oil Production, Consumption, and Ending Stock

Note: Forecast by U.S. Department of Agriculture and Krungsri Research
Source : U.S. Department of Agriculture

- **ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบในประเทศปี** 2567-2569 **คาดว่าจะกลับมาเติบโตเฉลี่ย** 3.0-5.0% **ต่อปี** จากความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องโดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมโอเลโอเคมิคอล และภาคขนส่ง ที่คาดว่าจะทยอยฟื้นตัวตามภาวะเศรษฐกิจ ดังนี้
  - **อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์** คาดว่าความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อกลั่นเป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์มีแนวโน้มเติบโต 3.0%-4.0% จากแนวโน้มอุตสาหกรรมอาหารที่น่าจะกลับมาเติบโตตามทิศทางการฟื้นตัวของธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรม และร้านอาหาร ประกอบกับอุตสาหกรรมโอเลโอเคมิคอลที่คาดว่าจะมีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบ/ไขมันปาล์ม (ได้จากกระบวนการสกัดบริสุทธิ์) เพิ่มขึ้นตามทิศทางการฟื้นตัวของการบริโภคสินค้าในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อาทิ ผงซักฟอก สบู่ ยา และเครื่องสำอาง ประกอบกับมาตรการส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์โอเลโอเคมิคอลของภาครัฐ ซึ่งเป็นไปตามแผนการปฏิรูปปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มทั้งระบบ พ.ศ. 2561-2580 เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมโอเลโอเคมิคอลขั้นสูง และเพิ่มความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบ
  - **อุตสาหกรรมไบโอดีเซล** คาดว่าจะมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง โดยมีความต้องการใช้อยู่ที่ 5.0-5.5 ล้านลิตร/วัน หรือเติบโตเฉลี่ย 6.0%-7.0% ต่อปี ปัจจัยหนุนจาก (1) ความต้องการใช้ยานยนต์ดีเซลในภาคขนส่งที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จาก 1) ภาวะกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทยอยฟื้นตัว 2) การขยายตัวของธุรกิจ E-commerce ที่หนุนความต้องการใช้รถขนส่งเชิงพาณิชย์โดยเฉพาะรถปิกอัพ 3) ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งช่วยกระตุ้นความต้องการใช้รถเชิงพาณิชย์ และ 4) จำนวนรถเครื่องยนต์ดีเซลสะสมที่ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 3.0-4.0% ต่อปี และ (2) ผู้ผลิตยานยนต์รายใหญ่มีแนวโน้มพัฒนาเครื่องยนต์ดีเซลเพื่อรองรับการใช้น้ำมันดีเซลที่มีสัดส่วนไบโอดีเซลสูงขึ้น ทั้งรถขนาดใหญ่ รถปิกอัพ รถอเนกประสงค์และรถบรรทุก
- **ด้านปริมาณส่งออกคาดว่าอัตราการเติบโตจะปรับลดลง** -20% **ถึง** -25% **ต่อปี** ผลจาก (1) ผลผลิตภายในประเทศที่ลดลงจากผลกระทบของ El Niño ส่งผลให้สต๊อกส่วนเกินไม่สูงเกินระดับสต๊อกขั้นต่ำที่ควรมี (Buffer Stocks) มากนัก การผลักดันการส่งออกตามนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ[18/] เพื่อลดผลผลิตส่วนเกินจึงมีแนวโน้มปรับลดลง และ (2) ระดับราคาส่งออกสูงกว่าประเทศคู่แข่งสำคัญอย่างอินโดนีเซีย และมาเลเซีย
- **สต๊อกน้ำมันปาล์มดิบ ณ สิ้นปีคาดว่าจะอยู่ในช่วง** 3.0-3.2 **แสนตัน** จากอุปทานในประเทศที่ลดลงสวนทางกับอุปสงค์ในประเทศที่ทยอยเพิ่มขึ้น ขณะที่แรงกดดันจากผลผลิตโลกที่เพิ่มสูงขึ้นสร้างผลกระทบด้านราคาไม่มากนักจากการจำกัดการส่งออกของประเทศคู่แข่งสวนทางกับความต้องการโลกที่เพิ่มขึ้น จากปัจจัยทั้งในและต่างประเทศข้างต้นส่งผลให้ราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มของไทยมีแนวโน้มทรงตัวสูงต่อเนื่องถัดจากปี 2566 โดยราคาผลปาล์มสดคาดอยู่ที่ระดับ 5-7 บาทต่อกิโลกรัม

18/ โครงการภาครัฐในการผลักดันการส่งออกน้ำมันปาล์มเพื่อลดผลผลิตส่วนเกินในช่วงปี 2565-2567 โดยจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการสำหรับการส่งออกเฉพาะน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) ในอัตรากิโลกรัมละ 2 บาท เมื่อระดับสต๊อกน้ำมันปาล์มดิบในประเทศสูงกว่าระดับปลอดภัย (Safety Stock) 3 แสนตัน และราคาน้ำมันปาล์มดิบในประเทศสูงกว่าราคาตลาดโลก

ปัจจัยเสี่ยงของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มที่อาจมีผลต่อผู้ประกอบการ อาทิ

- **การเปลี่ยนแปลงนโยบายของภาครัฐ** เนื่องจากผลผลิตในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำถูกควบคุมโดยภาครัฐทั้งทางตรงและทางอ้อม ผ่านกระทรวงต่างๆ อาทิ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพลังงาน กระทรวงพาณิชย์ ทำให้ผู้ประกอบการเผชิญความเสี่ยงโดยเฉพาะความผันผวนด้านราคา ด้านปริมาณ และกฎระเบียบ
- **ราคาพลังงานที่ปรับสูงขึ้น**จากความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ อาทิ สงครามรัสเซีย-ยูเครน และสงครามระหว่างอิสราเอลกับกลุ่มฮามาสที่ยืดเยื้อ อาจส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำมันดีเซลโดยรวมเพื่อการขนส่งปรับลดลง
- **การแข่งขันยังมีแนวโน้มรุนแรงทั้งจากสินค้าทดแทน การเข้ามาของผู้ประกอบการรายใหม่ รวมถึงรายเดิมที่ขยายกำลังการผลิต** โดยอัตราการใช้กำลังการผลิตของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มในปี 2563-2565 เฉลี่ยอยู่ที่ระดับเพียง 42.5% ต่ำมากเมื่อเทียบกับน้ำมันถั่วเหลือง (96.7%) และน้ำมันรำข้าว (63.7%) ซึ่งเป็นสินค้าทดแทนและราคาอยู่ในระดับใกล้เคียงกับน้ำมันปาล์ม
- **ต้นทุนการผลิตน้ำมันปาล์มทั้งระบบของไทยยังคงสูงกว่าประเทศคู่แข่งทั้งอินโดนีเซียและมาเลเซีย** และอัตราการใช้กำลังการผลิตของโรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบของไทยที่ยังต่ำ ส่งผลให้ไทยเสียเปรียบด้านต้นทุนต่อหน่วยและความสามารถในการแข่งขันด้านราคาเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งในตลาดโลก
- **มาตรการการกีดกันที่ไม่ใช่ภาษี** (Non-Tariff Barriers) โดยเฉพาะการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของสหภาพยุโรปซึ่งเป็นหนึ่งในผู้บริโภคน้ำมันปาล์มหลักของโลก ที่กำหนดให้ประเทศสมาชิกทยอยลดการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพที่ผลิตจากปาล์มน้ำมันซึ่งเป็นพืชที่มีความเสี่ยงต่อการทำให้เกิดการสร้างคาร์บอนสูง โดยตั้งเป้าหมายยุติการใช้ภายในปี 2573[19/] ส่งผลให้เกิดกระแส “Zero Palm Oil” ในภาคอุตสาหกรรมของยุโรป นอกจากนี้การให้ความสำคัญกับสุขภาพยังทำให้เกิดกระแส “Palm Oil Free” สำหรับสินค้าอาหารต่างๆ ในยุโรป เนื่องจากน้ำมันปาล์มถูกมองว่าเป็นแหล่งไขมันอิ่มตัว (Saturated Fat) และมีสารก่อมะเร็งในปริมาณมากเมื่อเทียบกับพืชน้ำมันอื่นๆ ส่งผลให้**มาตรฐานการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน** (Roundtable on Sustainable Palm Oil: RSPO)[20/] เป็นหนึ่งเส้นทางในการลดข้อกีดกันด้านการค้า ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีการส่งออกน้ำมันปาล์มไม่สูงมากเท่ากับการบริโภคในประเทศ แต่การกีดกันนี้ถือเป็นความเสี่ยงต่ออุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆที่นำผลิตภัณฑ์น้ำมันปาล์มไปใช้และมีตลาดส่งออกหลักไปสหภาพยุโรปหรือประเทศคู่ค้าที่กดดันเรื่องสิ่งแวดล้อม
- **แนวโน้มการส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าของภาครัฐ** (Electric Vehicle : EV) ซึ่งมีเป้าหมายผลิตรถ ZEV (Zero Emission Vehicle) ให้ได้อย่างน้อย 30% ภายในปี พ.ศ. 2573 อาจส่งผลให้ปริมาณการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพลดลง

19/ เดือนมีนาคม 2562 คณะกรรมาธิการยุโรปเห็นชอบร่างระเบียบลำดับรอง (Delegated Act) โดยกำหนดมาตรฐานการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพเพื่อความยั่งยืน และจัดให้น้ำมันปาล์มอยู่ในกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ไม่ยั่งยืน

20/ Roundtable on Sustainable Palm Oil หรือ RSPO เป็นมาตรฐานการผลิตน้ำมันปาล์มอย่างยั่งยืนที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จากการรวมกลุ่มของเกษตรกรและผู้ประกอบการผลิตปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ซึ่งครอบคลุมมิติความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเติบโตและการใช้ผลิตภัณฑ์น้ำมันปาล์มที่ผ่านมาตรฐานสากล อย่างไรก็ตาม มาตรฐานดังกล่าวมีเพียงสถาบันมาตรฐานอังกฤษ (The British Standards Institution (BSI standard)) ในสิงคโปร์และมาเลเซียที่ได้รับการอนุมัติและให้อำนาจในการตรวจประเมินและรับรององค์กรที่เกี่ยวข้องกับน้ำมันปาล์ม นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดสำหรับเกษตรกรรายย่อยในประเทศไทย คือ การได้รับมาตรฐาน RSPO จะต้องเป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่ประมาณ 300 ไร่ ซึ่งในปี 2565 เกษตรกรปาล์มน้ำมันไทยส่วนใหญ่เกษตรกรรายย่อยมีพื้นที่ครอบครองเฉลี่ย 15-16 ไร่ต่อครอบครัว ตรงข้ามกับอินโดนีเซียและมาเลเซียที่เป็นการผลิตของผู้ประกอบการรายใหญ่ ทำให้การได้รับมาตรฐานของไทยต้องพึ่งพาการรวมกลุ่มเป็นหลัก โดยภายในปี 2566 คาดว่าพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันของไทยที่ได้รับการรับรองจาก RSPO จะมีจำนวนราว 3.3 แสนไร่ หรือ 5.1% ของพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันทั้งหมดของไทย (Planted Area) อย่างไรก็ตาม กรมวิชาการเกษตรและกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ร่วมมือกับองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ) ในการจัดทำโครงการการผลิตปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งใช้เกณฑ์ชี้วัดจาก Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO) มาเป็นองค์ประกอบหลักในการสร้างมาตรฐานให้กับเกษตรกรไทย เพื่อเป็นแนวทางการผลักดันเพื่อเกษตรกรและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทยได้รับมาตรฐาน RSPO เพิ่มขึ้น

มาตรการ/โครงการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มในปี 2566

1) **โครงการประกันรายได้แก่เกษตรกรสวนปาล์มน้ำมัน** – คณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ (กนป.) มีมติเห็นชอบโครงการฯ ด้วยกรอบวงเงิน 3,133.2 ล้านบาท ณ วันที่ 21 เมษายน 2566 โดยคณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้อนุมัติจ่ายเงินส่วนต่างระหว่างราคาประกันและราคาอ้างอิงของปาล์มน้ำมันให้แก่เกษตรกรจำนวนไม่เกิน 25 ไร่/ครัวเรือน และต้นปาล์มต้องให้ผลผลิตแล้วมีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 3 ปีขึ้นไป (กรณีราคาตลาดต่ำกว่า) โดยราคาประกันอยู่ที่ 4 บาท/กิโลกรัม สำหรับเปอร์เซ็นต์น้ำมันที่ 18% ตามมติ กนป. ณ วันที่ 21 เมษายน 2566

2) **มาตรการคู่ขนาน เพื่อปรับสมดุลน้ำมันปาล์มในประเทศ** – ประกอบด้วย

   2.1) **การปรับสมดุลน้ำมันปาล์มในประเทศ** ซึ่งคณะอนุกรรมการบริหารจัดการสมดุลน้ำมันปาล์มเห็นชอบในหลักการ ดังนี้ (1) การปรับสัดส่วนผสมไบโอดีเซลในน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว (2) การผลักดันการส่งออกน้ำมันปาล์ม (3) การเก็บสต๊อกน้ำมันปาล์มดิบ และ (4) การกำหนดมาตรการรับซื้อปาล์มน้ำมัน

   2.2) **โครงการผลักดันการส่งออกน้ำมันปาล์มเพื่อลดผลผลิตส่วนเกิน** เป้าหมาย 1.5 แสนตัน โดยจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ[21/]สำหรับการส่งออกเฉพาะน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) ในอัตรากิโลกรัมละ 2 บาท เมื่อระดับสต๊อกน้ำมันปาล์มดิบในประเทศสูงกว่า 3 แสนตัน (ขั้นต่ำ 2.5 แสนตัน) และราคาน้ำมันปาล์มดิบในประเทศสูงกว่าราคาตลาดโลก โดยมีกรอบวงเงิน 309 ล้านบาท ตามมติ กนป. ณ วันที่ 21 เมษายน 2566

3) **มาตรการส่งเสริมการขับเคลื่อนการเพิ่มมูลค่าปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม** โดยกำหนดผลิตภัณฑ์เป้าหมายทั้งหมด 8 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์สารหล่อลื่นพื้นฐาน (Base Oil) 2) น้ำมันหม้อแปลงไฟฟ้าชีวภาพ (Bio-Transformer Oil) 3) สารชักล้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (สารตั้งต้น MES : Methyl Ester Sulfonate) 4) น้ำมันหล่อลื่น และจาระบีชีวภาพ (Bio Lubricant and Greases) 5) พาราฟิน (Paraffin) 6) สารกำจัดศัตรูพืชและแมลง (Pesticides/Insecticides) 7) น้ำมันเชื้อเพลิงชีวภาพกรีนดีเซล (Bio Hydrogenated Diesel : BHD)[22/] และ 8) น้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยานชีวภาพไบโอเจ็ต (Biojet Fuels)[23/]

4) **การบริหารจัดการปริมาณน้ำมันปาล์มทั้งระบบ** ทางคณะรัฐมนตรีมีมติ ณ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2563 เห็นชอบดำเนินการโครงการติดตั้งเครื่องวัดปริมาณน้ำมันปาล์มดิบเพื่อบริหารจัดการและควบคุมสต๊อก ใช้งบประมาณ 372.5 ล้านบาท โดยให้กรมการค้าภายในติดตั้งเครื่องวัดปริมาณน้ำมันปาล์มดิบ CPO/CPKO ที่ถังเก็บของผู้ประกอบการ จำนวน 469 ถัง

5) **การบริหารการนำเข้าโดยองค์การคลังสินค้า กระทรวงพาณิชย์** กำหนดเส้นทางการนำเข้า ดังนี้ (1) กำหนดด่านศุลกากร (การนำเข้าปกติ) ได้เฉพาะด่านมาบตาพุด กรุงเทพฯ และแหลมฉบัง และ (2) กำหนดด่านนำผ่าน ซึ่งจะต้องนำผ่านต้นทางที่ด่านกรุงเทพฯเพียงด่านเดียว ส่วนด่านปลายทางกำหนดไว้ 3 ด่าน ได้แก่ ด่านจันทบุรี (ไปกัมพูชา) ด่านหนองคาย (ไป สปป. ลาว) และด่านแม่สอด (ไปเมียนมา)

21/ อาทิ ค่าขนส่ง ค่าคลังจัดเก็บ ค่าปรับปรุงคุณภาพ ค่าเอกสาร และค่าธรรมเนียมต่างๆ

22/ BHD เป็นการส่งเสริมการใช้ไบโอดีเซลให้กลับขึ้นไปที่ B10 ตามมาตรฐานเชื้อเพลิงยูโร 5 และรักษาระดับการใช้น้ำมันปาล์มดิบไม่ให้ลดลงไปกว่าปีละประมาณ 6.35 แสนตัน

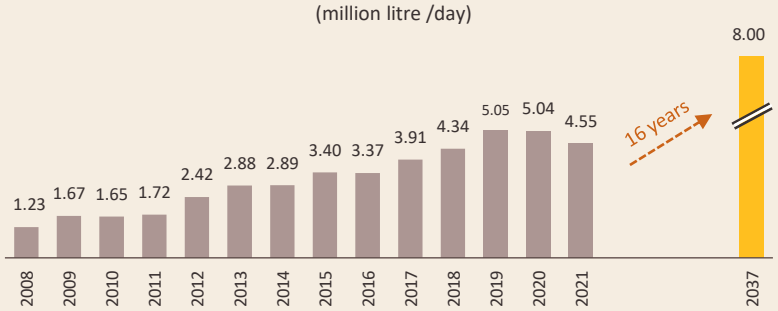
23/ มาตรการด้าน Biojet Fuels เป็นการรองรับแนวโน้มการเก็บภาษีคาร์บอนสำหรับสายการบินพาณิชย์ที่ไม่ได้ใช้เชื้อเพลิงชีวภาพที่บินผ่านน่านฟ้าของสหภาพยุโรป ซึ่งคณะกรรมาธิการยุโรป (EC) ได้ประกาศแผนพลังงานทดแทน (The Renewable Energy Directive : REDII) โดยกำหนดเป้าหมายการใช้พลังงานทดแทนในสหภาพยุโรปไว้ที่ 40% ภายในปี พ.ศ. 2573 ซึ่งสอดคล้องกับความตกลงปารีส ที่จะต้องลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO2) ให้ได้อย่างน้อย 40% และกำหนดเป้าหมายการปล่อย CO_2 สุทธิเป็น 0 ภายในปี พ.ศ. 2593

แผนพัฒนาปาล์มน้ำมันของไทย

1) **แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ.** 2561-2580 (Alternative Energy Development Plan: AEDP2018) ปี 2563 คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแผนพัฒนาฯใหม่โดยลดเป้าหมายการใช้ไบโอดีเซลลงจากเดิมที่กำหนดไว้เพื่อให้สอดรับแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าระยะยาวปี 2561-2580 (PDP) โดยจะเพิ่มสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนประเภทอื่น และปรับลดการใช้พลังงานทดแทนประเภทเชื้อเพลิงชีวภาพโดยเฉพาะเอทานอลและไบโอดีเซล เนื่องจากภาคขนส่งจะเน้นระบบรถไฟฟ้ามากขึ้น (เบื้องต้นคาดว่าจะปรับลดเป้าหมายการผลิตไบโอดีเซลจาก 14 ล้านลิตรเป็น 8 ล้านลิตรในปี 2580)

Figure 18 : Thailand's Biodiesel Production

(million litre /day)

Source: Department of Alternative Energy Development and Efficiency (Oct.2019), Local Press compiled by Krungsri Research

2) **แผนปฏิรูปปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มทั้งระบบปี** 2561-2580 ตั้งเป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และปริมาณการใช้น้ำมันปาล์มดิบทั้งเพื่อบริโภคและอุตสาหกรรม โดยมีรายละเอียดดังตาราง

Table 4 : Raising the potential of Thai palm oil and biodiesel production

	Unit	Average for 2021	Short-term goals 2018-2022	Mid-term goals 2022-2026	Long-term goals 2028-2037	
					2028-2032	2033-2037
Per rai yields*	Tonnes/rai	2.76	3.0 - 3.1	3.2 - 3.4	3.4 - 3.5	3.6 - 3.7
Oil content*	%	17.89	19 - 20	20 - 22	22	23
Outputs of fresh palm*	Millions tonnes/year	16.79	15.39 - 18.47	19.02 - 20.57	20.88 - 21.53	21.62 - 22.86
Output of crude palm oil (CPO)*	Millions tonnes/year	2.96	2.78 - 3.69	3.80 - 4.53	4.59 - 4.74	4.97 - 5.26
Demand for CPO for consumption and for use in industry*	Millions tonnes/year	1.24	1.23 - 1.33	1.35 - 1.46	1.49 - 1.62	1.65 - 1.78
Remaining stocks of CPO**	Millions tonnes/year	N.A.	1.55 - 2.36	2.45 - 3.07	3.10 - 3.12	3.32 - 3.48
Maximum output of biodiesel***	Millions liters/day	4.55	4.88 - 7.44	7.72 - 9.67	9.77 - 9.83	10.46 - 10.96

Note: * Strategic reform of the oil palm and palm oil industry (2018-2037)

** Remaining stocks of CPO, including exports and consumption by the oleochemical industry.

*** Calculated on the assumption that the biodiesel is produced from fatty acid methyl esters (FAME), for which 1 kilogram of CPO produces 1.15 liters of biodiesel.

Source: 1. Office of Agricultural Economics
2. Alternative Energy Development Plan for 2018-2037, produced by the Ministry of Finance
3. Data collection by Krungsri Research

วิจัยกรุงศรี

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกสิ

ผู้บริหารสายงานวิจัยและหัวหน้าทีมวิจัยเศรษฐกิจ

ทีมวิจัยเศรษฐกิจ

สุจิต ชัยวิชญชาติ

ผู้บริหารทีมวิจัยเศรษฐกิจมหภาค

วนิชา ดิเรกอุดมศักดิ์

เศรษฐกรอาวุโส

จุไรลักษณ์ พลศรี

เศรษฐกรอาวุโส (พยากรณ์ตัวเลขเศรษฐกิจ)

ทรรศิน กลิ่นถนอม

เศรษฐกร

กฤตพร ศิริใจชิงกุล

เศรษฐกร

ทีมวิเคราะห์และพัฒนางานวิจัย

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกสิ

รักษาการผู้บริหารทีมวิเคราะห์และพัฒนางานวิจัย

ณธัญอร รัตนาธรรมวัฒน์

นักวิเคราะห์อาวุโส

นฤชยา สาตแฟง

นักวิเคราะห์

ชินกฤต อัมพรพรรณวัต

นักวิเคราะห์

ปริญญา มิ่งสกุล

นักวิเคราะห์

ทีมบริหารระบบข้อมูลวิจัย

ธมณ เสริญสุขสกุล

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

เชิดศักดิ์ ศรีชัยตัน

เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลวิจัย

วงศกร แก้วอุดทัง

เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลวิจัย

ทีมวิจัยอุตสาหกรรม

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกสิ

รักษาการผู้บริหารทีมวิจัยอุตสาหกรรม

ธเนศ มหัทธนาลัย

นักวิเคราะห์อาวุโส (Digital)

พูลสุข นิลกิจศรานนท์

นักวิเคราะห์อาวุโส (Healthcare, Mobile Operators)

ปิยะนุช สถาพงศ์ภักดี

นักวิเคราะห์อาวุโส (Transport & Logistics)

นรินทร์ ตันไพบูลย์

นักวิเคราะห์อาวุโส (Power Generation, Modern Trade, Chemicals, Medical Devices)

เตียร เทียมศักดิ์

นักวิเคราะห์อาวุโส (Energy, Petrochemicals)

พุทธชาด ลุนคำ

นักวิเคราะห์อาวุโส (Construction Contractors, Construction Materials, Hotels, Industrial Estate)

พัชรา กลิ่นชวนชื่น

นักวิเคราะห์อาวุโส (Real Estate)

ชัยวัช โชวเจริญสุข

นักวิเคราะห์อาวุโส (Agriculture)

ประพันธ์ ลีน้อย

นักวิเคราะห์ (ESG)

ศุภวัฒน์ โชคสวัสดิ์ไพศาล

นักวิเคราะห์ (Automobile, Electronics & Electrical Appliances)

ศุภกร กรบุญไตรทศ

นักวิเคราะห์ (Agriculture, Food & Beverages)